ค
379.15
ศ448ค

ความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

ศิริกุล ทองทา

ส.ก. 2540
18

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
พฤษภาคม 2540

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
68690

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รศ.ดร.ปฐม นิคมานนท์)

..... กรรมการ
(ดร.จารัส นองมาก)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รศ.ดร.ปฐม นิคมานนท์)

..... กรรมการ
(ดร.จารัส นองมาก))

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.เชียรศรี วิวิธสิริ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)
วันที่ 1 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ คือ รศ.ดร.ปฐม นิคมานนท์ และ ดร.จำรัส นองมาก ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา และควบคุมดูแลการทำปริญญานิพนธ์ทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.เชียรศรี วิวิธสิริ ที่กรุณารับเป็นกรรมการผู้ตรวจสอบซึ่งได้ให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สวัสดิ์ อุดมโภชน์ ดร.เพ็ญแข ประจนปัจจนึก และอาจารย์รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์ ที่กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทั้งที่ทำงาน และที่ มศว ประสานมิตร ทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจในการจัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณอำนาจ ทองทา คุณธมลวรรณ ทองทา คุณกิตติคุณ ทองทา ที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณ พ่อ แม่ ครู-อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความเมตตาตลอดมาอย่างหาที่เปรียบมิได้

ศิริกุล ทองทา

ความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

ศิริกุล ทองทา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
พฤษภาคม 2540

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทนอกระบบโรงเรียน พื้นที่ของการศึกษาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งในปีการศึกษา 2538 มีโรงเรียนดังกล่าวจำนวนทั้งสิ้น 871 โรง เปิดสอนใน 6 กลุ่มสาขาวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาพาณิชย์ กลุ่มวิชาอุตสาหกรรม กลุ่มวิชาคหกรรม กลุ่มวิชาศิลป และกลุ่มวิชาอื่น ๆ

ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มโรงเรียนด้วยวิธีสุ่มอย่างมีระบบ จากบัญชีรายชื่อโรงเรียนมา 370 โรง คิดเป็นร้อยละ 42.48 ของโรงเรียนทั้งหมด ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มโรงละ 1 คน รวมผู้ตอบแบบสอบถาม 370 คน แยกเป็น ผู้รับใบอนุญาต 176 คน ผู้จัดการ 71 คน ครูใหญ่ 111 คน และครูผู้ทำหน้าที่บริหาร 12 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ช่วงคะแนน จำนวน 40 ข้อ แยกเป็นความต้องการ 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ทำการเก็บข้อมูลโดยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยค่าที (t - test) และวิเคราะห์ความแปรปรวน (F - test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการการนิเทศการศึกษา

1.1 ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทนอกระบบโรงเรียน มีความต้องการการนิเทศการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้คือ ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตร และด้านการเรียนการสอน

1.2 ความต้องการการนิเทศการศึกษาเป็นรายข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ คือ การสนับสนุนด้านเอกสารตำราหรือหนังสือเรียน การสนับสนุนครูให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเอง ต้องการความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย และต้องการความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เหลืออีก 36 ข้อ มีความต้องการใน

ระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต้น ๆ ได้แก่ การสนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอน เผยแพร่สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งสื่อที่ทันสมัย ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตร ความรู้ในการนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน ความรู้เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร เกณฑ์การประเมินผลเพื่อวัดกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันและในสถานการณ์ต่างกัน ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร ความรู้เกี่ยวกับการวัดความรู้ และจัดหาวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ครูในด้านการพัฒนาการเรียนการสอน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม

2.1 การเปรียบเทียบโดยตำแหน่งบริหาร พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน โดยแสดงแนวโน้มตรงกันว่าผู้จัดการโรงเรียนเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาสูงที่สุดในทุกด้าน รองลงมาเรียงตามลำดับดังนี้คือ ผู้รับใบอนุญาต ครูใหญ่ และครู

2.2 การเปรียบเทียบโดยวุฒิการศึกษา พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และรวมทุกด้าน โดยที่ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี และผู้มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี เรียงตามลำดับ

2.3 การเปรียบเทียบโดยประสบการณ์ในการบริหาร ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน

2.4 การเปรียบเทียบโดยจำนวนสาขาวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน พบว่าโรงเรียนที่เปิดสอนหลายสาขาวิชามีความต้องการการนิเทศการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนที่เปิดสอนสาขาวิชาเดียว ในด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และรวมทุกด้าน แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการวัดและประเมินผล

2.5 การเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน ซึ่งสรุปได้ว่า โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีความต้องการการนิเทศการศึกษาทั้งด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และรวมทุกด้าน สูงกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก

3. ปัญหาการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ได้แก่ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพเฉพาะ การดำเนินการของโรงเรียนต้องใช้ทุนสูงแต่ผลที่ได้ไม่คุ้มกับการลงทุน ขาดข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผู้บริหารและครูขาดความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ การนิเทศเป็นการจับผิดมากว่าการส่งเสริมสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ และครูไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมเพื่อนำความรู้มาปรับปรุงพัฒนางาน

4. ข้อเสนอแนะของผู้บริหารเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนต้องการความช่วยเหลือในด้านการเงิน สื่อ อุปกรณ์และบุคลากรที่มีความรู้ การประชุมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรที่ทันสมัย การสนับสนุนเกี่ยวกับเอกสารทางวิชาการ ให้ภาครัฐอำนวยความสะดวกในการจัดหาสื่อ และอุปกรณ์ที่ทันสมัย ให้มีระบบการนิเทศที่ชัดเจนเพื่อสะดวกในการขอคำแนะนำต่าง ๆ และมีการติดตามผลการนิเทศในโรงเรียนเป็นประจำ

EDUCATIONAL SUPERVISING SERVICES AS REQUIRED FOR PRIVATE, VOCATIONAL NONFORMAL EDUCATION SCHOOLS IN BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT

BY

SIRIKOOL THONGTHA

Presented in partial fulfillment of The requirement for the

Master of Education degree in Adult Education

at Srinakharinwirot University

May 1997

This research was to investigate expected needs in educational supervision for Private, Vocational, Nonformal Education Schools (PVNES) in Bangkok Metropolis, in the academic year B.E. 2538. There were 871 schools in all, providing 6 areas of vocational education : Languages, Business, Industrial, Home Economics, Arts and others.

The research subjects were 370 school administrators, systematic-randomly selected from total number of the schools. These subjects were classified into 4 groups ; 176 or 47.57% were school owner who whole the license, 71 or 19.19% were school managers, 111 or 30.00% were principals and 12 or 3.24% were teachers.

The data was collected by applying a rating-scale questionnaires comprised of 40 items, classified into 4 aspects of needs in educational supervision : curriculum, learning and teaching, teaching aids, and evaluation. Statistics for data analysis were frequency distribution, percentage, arithmetic means, standard deviation, t-test and F-test.

Research findings were as follows :-

1. Needs for educational supervision of PVNES.

1.1 In the administrators' view, needs for educational supervision as a whole of the schools was in a moderate level. Needs of each aspect was also in a moderate level, and they were teaching aids, evaluation, curriculum and learning and teaching aspects respectively.

1.2 In considering each item of needs, 4 of which were in a high level. They were : supporting in textbooks and learning materils, supporting in personel improvement, knowledge for curriculum improvement, and knowledge and skills for applying instruments and

modern technology. For the other 36 items, they were in a moderate level. Items in high ranking places were supporting in learning materials, introducing modern teaching instruments, teaching and learning resources, knowledge in curriculum evaluation, applying of knowledge into teaching and learning process, curriculum management, measurement and evaluation, and resource persons in teaching and learning.

2. Comparison among groups.

2.1 Comparing by positions. Significantly differences were found in all 4 aspects, as well as the needs as a whole. In each case, it demonstrated same tendencies; the managers' view showed a highest means, followed by school owners, principals and teachers, respectively.

2.2 Comparing by educational qualification. Significantly differences were found in 3 aspects : curriculum, learning and teaching aids, and also needs as a whole. The administrators with Bachelor's degree showed a highest means, followed by the administrators with a higher and lower degree of education, respectively.

2.3 Comparing by working experience. No significantly difference was found in any single aspect, as well as needs as a whole.

2.4 Comparing by number of teaching fields. It was found that schools delivered many different fields required educational supervision in a higher degree than those schools delivered a single field in 3 aspects : curriculum, learning and teaching, teaching aids, and needs as a whole. No significantly difference was found in an evaluation aspect.

2.5 Comparing by school size. Significantly differences were found in all 4 aspects, as well as needs as a whole. The conclusion was that larger schools required educational supervision in higher degree than smaller schools.

3. Problems concerning educational supervision. Problems mentioned by the administrators were : lack of personal specializing in each area, high cost of school operation, lack of relevance information, limited knowledge in academic administration of the staff, supervision was percieved as a false finding rather than supporting, and lack of personal training.

4. Relevance suggestions. The administrators suggestion were : supporting in financial, learning materials and personal; seminar on up-to-date curriculum; supporting in academic documents, modern equipment, systematic supervising process, and regular following-up activities.

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
	ความสำคัญของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	6
	ตัวแปรที่ทำการศึกษา	11
	สมมติฐานในการวิจัย	12
	นิยามศัพท์เฉพาะ	13
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
	การจัดการศึกษานอกระบบในโรงเรียนเอกชน	15
	ความสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกับโรงเรียน .	20
	การนิเทศการศึกษา	26
	ความหมายของการนิเทศการศึกษา	26
	ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา	27
	จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	29
	เทคนิคการนิเทศการศึกษา	30
	ลักษณะงานนิเทศการศึกษา	30
	การนิเทศในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ..	34
	งานวิจัยที่เกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ..	37
	งานวิจัยในต่างประเทศ	40

บทที่ หน้า

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 93
ความมุ่งหมายของการวิจัย 93
ความสำคัญของการวิจัย 94
เนื้อหาของการศึกษาวิจัย 94
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 95
ตัวแปรสำหรับการวิจัย 95
สมมติฐานของการวิจัย 96
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล 96
การเก็บรวบรวมข้อมูล 97
การวิเคราะห์ข้อมูล 97
สรุปผลการวิจัย 98
อภิปรายผล 100
ข้อเสนอแนะ 106

บรรณานุกรม 108

ภาคผนวก 114
ภาคผนวก ก. หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล 115
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามการวิจัย 118
ภาคผนวก ค. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย 126

ประวัติผู้วิจัย 128

บัญชีตาราง

ตาราง | หน้า

1 จำนวนโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2538 จำแนกตามกลุ่มวิชาที่เปิดสอน 7

2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง แยกตามกลุ่มวิชา 43

3 ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 47

4 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน 49

5 ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาเมื่อจำแนกตามตำแหน่งบริหารในโรงเรียน 57

6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามตำแหน่งบริหารในโรงเรียน 59

7 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความต้องการการนิเทศการศึกษาเมื่อจำแนกตามตำแหน่งบริหารในโรงเรียน 61

8 ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาเมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา 65

9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา . 67

10 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความต้องการการนิเทศการศึกษาเมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา 69

11 ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน 72

ตาราง หน้า

12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน 74

13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามจำนวนสาขาวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน . 76

14 ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 78

15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 80

16 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 82

17 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน 87

18 ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูต่อความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน 90

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยในระยะที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร การศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตอบสนองความต้องการการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของประเทศได้อย่างเหมาะสม

ท่ามกลางสถานการณ์การพัฒนาดังกล่าว ตลาดแรงงานในปัจจุบันจึงมีความต้องการผู้มีความรู้และทักษะด้านอาชีพเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งแรงงานระดับกลางและระดับสูง ซึ่งเป็นช่างเทคนิคและช่างฝีมือที่มีประสบการณ์ รัฐจึงได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาวิชาชีพ โดยได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาเพื่ออาชีพไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ดังนี้ "เร่งรัดจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในทุกระดับ และประเภทการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถที่จะเป็นผู้ประกอบการได้"

จากนโยบายดังกล่าว รัฐได้เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาสายอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้วิชาชีพไปประกอบอาชีพอิสระ อันจะก่อให้เกิดการจ้างงานตนเองและสร้างงานให้ผู้อื่นได้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดปัญหาการว่างงาน ซึ่งมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้นทุกปี และยังเป็นการเตรียมคนเพื่อพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่อีกด้วย ที่ผ่านมารัฐบาลได้พยายามจัดการศึกษาสายอาชีพทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน สำหรับการศึกษาในระบบโรงเรียน อาทิ โรงเรียนเทคนิคและอาชีวศึกษา โรงเรียนพณิชยการ โรงเรียนสารพัดช่าง และการสอนวิชาชีพในโรงเรียนสามัญระดับต่าง ๆ ส่วนการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้แก่ การจัดกลุ่มสนใจวิชาชีพ และวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานต่าง ๆ การจัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน การเปิดสอนด้านอาชีพในหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมราชทัณฑ์ กรมประชาสงเคราะห์ กรมการพัฒนาชุมชน เป็นต้น

องค์กรเอกชนก็มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศ กล่าวคือ มีส่วนช่วยพัฒนาสังคมและประเทศชาติมาโดยตลอด แนวทางในการจัดการศึกษาเอกชนมีการปรับให้สอดคล้องและทันกับการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเข้ามาช่วยจัดการศึกษาในส่วนที่รัฐจัดไม่ได้ หรือจัดได้ไม่เพียงพอ ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน สามารถแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของรัฐบาลทั้งในด้านจำนวนนักเรียน และงบประมาณ (รุ่ง แก้วแดง. 2532 : 4) นอกจากนี้ การจัดการศึกษาเอกชนยังมีจุดเด่น คือ ความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน ความรวดเร็วในการตัดสินใจ สามารถจัดหาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา รวมทั้งความสามารถในการจัดการเพื่อให้ทรัพยากรที่มีอยู่เกิดประโยชน์สูงสุด (สุภมาส ทองใส. 2536 : 3)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทสำคัญในการรับผิดชอบและดูแลการศึกษาของสถาบันเอกชนในระดับต่ำกว่าขั้นปริญญา โดยได้แบ่งการจัดการศึกษาออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) ประเภทจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสายสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา (2) ประเภทจัดการศึกษานอกระบบ ได้แก่ โรงเรียนเฉพาะกาล โรงเรียนสอนศาสนา โรงเรียนกวดวิชา โรงเรียนศิลปศึกษาและโรงเรียนอาชีวศึกษา และ (3) ประเภทจัดการศึกษาพิเศษ ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่มีความผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และผู้ยากไร้

ในส่วนของโรงเรียนอาชีวศึกษาประเภทที่สอง จัดว่าเป็นการศึกษานอกระบบที่ใช้หลักสูตรของโรงเรียนเอง โดยโรงเรียนรับรองวุฒิ คุณภาพ และประสิทธิภาพทางการศึกษาแก่ผู้เรียนด้วยตนเอง คือ เป็นหลักสูตรของโรงเรียนที่อนุมัติโดยกระทรวงศึกษาธิการ และถือตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 เป็นที่รู้จักในนามโรงเรียนประเภทมาตรา 15 (2) ซึ่งเปิดสอนวิชาชีพหลายแบบ เช่น โรงเรียนเสริมสวย ตัดเย็บเสื้อผ้า พิมพ์ดีด ขับรถยนต์ อีเล็กโทรนิคส์ คอมพิวเตอร์ เลขานุการ ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น ในปี พ.ศ. 2538 มีโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียนทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 1,712 โรง มีผู้ลงทะเบียนเรียน 479,486 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2538 : 1)

จะเห็นว่าภาคเอกชนได้ให้ความสนใจในการจัดการศึกษานอกระบบมากขึ้น เพราะความคล่องตัวและยืดหยุ่นในการจัดการศึกษาได้รวดเร็ว โรงเรียนที่จัดการศึกษานอกระบบ

สามารถให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านอาชีพอย่างกว้างขวางมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะ มีความมั่นใจในการประกอบอาชีพที่ทำอย่างเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง สังคม และตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 35 - 38)

พัฒนาการด้านอาชีพในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวางในการจัดการศึกษาด้านอาชีพจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้ทัน เช่น ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับเปลี่ยนปรัชญาในการจัดการศึกษา การใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม เป็นต้น แต่ในขณะที่ผู้บริหารและครู ต้องปฏิบัติภาระกิจหน้าที่ประจำค่อนข้างหนัก เป็นเหตุให้เวลาและโอกาสในการศึกษาติดตามการปรับเปลี่ยนต่าง ๆ เพื่อพัฒนางานและตนเองน้อยมาก จึงมุ่งเพียงเพื่อสอนให้ผู้เรียนเรียนจบตามหลักสูตรและออกไปประกอบอาชีพได้เท่านั้น

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียนก็เช่นเดียวกัน ยังประสบปัญหาหลายประการ เช่น จากผลการวิจัยของ เสาวนีย์ พนัสสรณ์ (2535) พบว่า ปัญหาในโรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศภาคเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัญหาเรื่องหลักสูตรไม่เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน ครูขาดทักษะในการสอน ไม่มีการฝึกภาคปฏิบัติ และอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล ไชยเพชร (2536) ที่ทำการวิจัยในโรงเรียนสอนวิชาคอมพิวเตอร์ ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทการศึกษานอกระบบ ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน คือ หลักสูตรไม่เหมาะสมกับเวลาเรียน ครูขาดทักษะในการสอน ไม่มีการฝึกภาคปฏิบัติ และอุปกรณ์ไม่ทันสมัย และจากการวิจัยของ วันดี พูลสวัสดิ์ (2536) เรื่อง ปัญหาการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทการศึกษานอกระบบโรงเรียน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ในกรุงเทพมหานคร ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน พบว่า โรงเรียนไม่มีการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ก้าวหน้า ไม่มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพื่อพัฒนาการสอนของครู ครูส่วนใหญ่ไม่มีเวลาเข้ารับการอบรมสัมมนาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ไม่มีการจัดมุมวิชาการหรือห้องสมุดให้กับครูผู้สอนเพื่อพัฒนาตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้กำหนดนโยบายการพัฒนามาตรฐานโรงเรียนมาตรา 15 (2) ขึ้น เนื่องจากโรงเรียนดังกล่าวมีความหลากหลายในด้านมาตรฐานการสอนมาก กล่าวคือ บางแห่งจัดการศึกษาได้ดี และสถานภาพทางวิชาการมั่นคงมากเป็นที่ยอมรับ

รดยทั่วไป แต่บางแห่งมีสถานที่ไม่ใคร่เหมาะสม มีการบริหารงานวิชาการด้อย ด้านอุปกรณ์การสอนแตกต่างกัน บางรรงก็ดี บางรรงไม่มีคุณภาพ รวมทั้งการบริหารรรงเรียนและการบริหารวิชาการไม่สม่ำเสมอ วิเคราะห์และประเมินผลตนเองไม่ได้ชัดเจน จึงจำเป็นต้องพัฒนามาตรฐานรรงเรียนดังกล่าวให้สูงขึ้น 2 ทาง คือ (1) ปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำรรงเรียน ในด้านสภาพรรงเรียน ห้องเรียน การรับนักเรียน อุปกรณ์ประจำวิชาและวุฒิครู (2) พัฒนารรงเรียนให้ดำเนินการบริหารจนได้มาตรฐานตามเกณฑ์ในระดับที่ 1 และมีผลการเรียนเป็นที่ยอมรับจนได้รับการรับรองมาตรฐาน (Accreditation) หลักสำคัญในการพัฒนาก็คือ การให้รรงเรียนปรับปรุง และพัฒนาตนเอง ด้านการบริหารรรงเรียนทั่วไป และการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน วุฒิครู และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนสามารถรายงานผลด้านการประเมินตนเอง เช่น การบริหารงานบุคลากร การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างรรงเรียนกับชุมชน และการประเมินผลในด้านการเรียนการสอน เป็นต้น (วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน. 2536 : 3 - 4)

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ควรที่ทุกฝ่ายที่มีหน้าที่ดูแลการจัดการศึกษา ได้ให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับงานวิชาการเพิ่มมากขึ้นด้วยการเพิ่มความสามารถในการนิเทศและสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ เพราะการนิเทศเป็นกระบวนการสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องใช้ควบคู่กับการบริหารงาน

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการร่วมมือกันเพื่อพัฒนาคน และพัฒนางานให้มีคุณภาพ จำเป็นต้องมีหลักในการดำเนินงาน มีการวางแผนร่วมกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน ใช้การประสานสัมพันธ์ ส่งเสริมขวัญกำลังใจ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยการนิเทศอย่างมีระบบ เพราะเป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ รดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเอง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็เพื่อให้ประสิทธิภาพทางการสอนของครูเพิ่มขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอันเป็นผลจากการอบรมสั่งสอนของครูก็สูงขึ้นด้วย ครูมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงาน มีความพึงพอใจที่จะกระทำหน้าที่ของตนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป (จำรัส นองมาก. 2532 : 28 - 29)

ปัจจุบันรรงเรียนเอกชนต้องเผชิญกับการแข่งขันเพื่อความอยู่รอด รดยมุ่งแสวงหาความเป็นเลิศทางวิชาการให้ผู้ปกครองเกิดความศรัทธาต่อรรงเรียนในเรื่องการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ รรงเรียนเอกชนที่จะยืนหยัดอยู่ได้นั้น จะต้องเป็นรรงเรียนที่มีคุณภาพดี และการที่

จะช่วยให้โรงเรียนดำรงกิจการต่อไป จำเป็นต้องรีบเร่งพัฒนาคุณภาพอย่างรวดเร็ว และต้องทำตลอดไป (กร่าง ไพรวรรณ. 2529 : 119)

ประเด็นปัญหาที่สนใจในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ทั้งนี้ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการนิเทศว่าเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานของโรงเรียน โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการนิเทศต่าง ๆ ของศึกษานิเทศก์ ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน โดยตั้งความมุ่งหมายเฉพาะเป็น 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน จากทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ในทัศนะของผู้บริหาร เมื่อจำแนกตามตำแหน่งบริหารโรงเรียน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน จำนวนสาขาวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน และขนาดของโรงเรียน

3. เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ในทางปฏิบัติ ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความต้องการด้านการนิเทศของโรงเรียนเอกชน เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ สามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ประโยชน์ในการเสริมสร้างงานวิชาการ ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาความรู้ด้านการนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การนิเทศการศึกษาที่มีระบบและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ประโยชน์ในการวิจัย ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยชี้แนะเนื้อหาและแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียนและโรงเรียนสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ ให้กว้างขวางต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในกรุงเทพมหานคร ซึ่งครอบคลุมพื้นที่สำนักงานเขตครบทั้ง 36 เขต

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรเป้าหมายของการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2538 มีโรงเรียนดังกล่าว จำนวนทั้งสิ้น 871 โรง โดยแยกตามกลุ่มวิชาที่โรงเรียนเปิดสอนจะได้ 6 กลุ่ม มีจำนวนโรงเรียนดังตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามกลุ่มวิชาที่เปิดสอน

กลุ่มวิชา/สาขาวิชา	จำนวนโรงเรียน
1. กลุ่มวิชาภาษา	249
1) ภาษาไทย	13
2) ภาษาอังกฤษ	161
3) ภาษาจีน	12
4) ภาษาญี่ปุ่น	44
5) ภาษาฝรั่งเศส	13
6) ภาษาเยอรมัน	4
7) ภาษาซิกซ์	1
8) ภาษาสเปน	1
2. กลุ่มวิชาพาณิชย์	447
1) พาณิชย์	16
2) การบัญชี	27
3) เลขานุการ	15
4) ชวเลข	1
5) การตลาด/การขาย	1
6) คอมพิวเตอร์	66
7) พิมพ์ดีด	166
8) ธุรกิจ	99
9) มัคคุเทศก์	22
10) การโรงแรม	12

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่มวิชา/สาขาวิชา	จำนวนโรงเรียน
11) การท่องเที่ยว	3
12) การนำเข้าและส่งออก	5
13) การบิน	8
14) กฎหมาย	4
15) การธนาคาร	1
16) การประเมินราคาทรัพย์สิน	1
3. กลุ่มวิชาอุตสาหกรรม	129
1) ก่อสร้าง, ช่างฝีมือ	13
2) ช่างซ่อมนาฬิกา	4
3) ช่างตู้เย็น	1
4) ช่างเครื่องปรับอากาศ	4
5) ช่างไฟฟ้า	3
6) ช่างวิทยุ	12
7) ช่างโทรทัศน์	11
8) ช่างวิทยุโทรทัศน์	22
9) ช่างยนต์	10
10) ขับรถยนต์	45
11) ช่างกลึง, ช่างเชื่อม	1
12) ช่างมอเตอร์ไซด์	-
13) ช่างอิเล็กทรอนิกส์	-
14) ช่างวีดีโอ	3
15) ช่างประปา	-

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่มวิชา/สาขาวิชา	จำนวนโรงเรียน
4. กลุ่มวิชาคหกรรม	254
1) คหกรรม	14
2) ช่างตัดเสื้อ	128
3) ช่างเสริมสวย	84
4) ผสมเครื่องดื่ม	8
5) แม่บ้าน	2
6) การบริบาลทารก/ผู้สูงอายุ	18
5. กลุ่มวิชาศิลป	9
1) ศิลป	1
2) ดนตรี	2
3) ถ่ายรูป	2
4) การฝีมือ	1
5) วาดเขียน	1
6) ออกแบบตกแต่ง	2
6. กลุ่มวิชาอื่น ๆ	30
1) รังสีเทคนิค	1
2) อายุรเวท	1
3) ฝึกพนักงานโรงพยาบาล	1
4) กวดวิชา	11
5) หนังสือพิมพ์	1

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่มวิชา/สาขาวิชา	จำนวนโรงเรียน
6) โหราศาสตร์	3
7) วิเคราะห์อัญมณี	6
8) วิชาชีพรักษาความปลอดภัย	1
9) ช่างทำทอง	2
10) ลูกเรือเดินทะเล	-
11) อื่น ๆ	3
รวม	871

แหล่งที่มา : สถิติการศึกษาเอกชน ประจำปีการศึกษา 2538.

หมายเหตุ : จำนวนโรงเรียนมีการนับซ้ำ เนื่องจากมีการเปิดสอนมากกว่าหนึ่งสาขาวิชา

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาของการศึกษาครั้งนี้คือความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ได้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1) ด้านหลักสูตร ความต้องการได้รับการนิเทศในเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับพื้นฐานผู้เรียน และความต้องการของสังคม การปรับและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น แนวทางแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตร และการประเมินผลการใช้หลักสูตร

2) ด้านการเรียนการสอน ความต้องการได้รับการนิเทศในเนื้อหาที่เกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อให้เกิดการร่วมมือกันพัฒนาพฤติกรรม ทักษะ เทคนิควิธีสอน และการฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลดีในด้านการเรียนการสอน

3) ด้านสื่อการสอน ความต้องการได้รับการนิเทศในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการสร้างและการใช้สื่อเพื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม การสนับสนุนและแนะนำในเรื่องสื่อ ตลอดจนการประเมินประสิทธิภาพของสื่อ

4) ด้านการวัดและประเมินผล ความต้องการได้รับการนิเทศในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผลตามระเบียบและมาตรฐาน การปรับปรุงพัฒนาข้อทดสอบ แนวการวัดและการวิเคราะห์วิจัยในเรื่องของการวัดและประเมินผล

ตัวแปรที่ทำการศึกษา

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระที่นำมาตรวจสอบในการศึกษาครั้งนี้มี 5 ตัวแปร ดังนี้

1. ตำแหน่งบริหาร แยกเป็น 4 กลุ่ม คือ
   1) ผู้รับใบอนุญาต
   2) ผู้จัดการ
   3) ครูใหญ่
   4) ครูทำหน้าที่บริหาร
2. วุฒิการศึกษา แยกเป็น 3 ระดับ ได้แก่
   1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
   2) ปริญญาตรี
   3) สูงกว่าปริญญาตรี
3. ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน แยกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่
   1) น้อยกว่า 5 ปี
   2) ระหว่าง 5 - 10 ปี
   3) มากกว่า 10 ปี

4. จำนวนสาขาวิชาที่เปิดสอน แยกเป็น 2 ประเภท คือ

1) สาขาวิชาเดียว

2) หลายสาขาวิชา

5. ขนาดของโรงเรียน ถือตามจำนวนนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา ดังนี้

1) ขนาดใหญ่ มีนักเรียนมากกว่า 1,000 คน

2) ขนาดค่อนข้างใหญ่ มีนักเรียนระหว่าง 501 - 1,000 คน

3) ขนาดกลาง มีนักเรียนระหว่าง 100 - 500 คน

4) ขนาดเล็ก มีนักเรียนน้อยกว่า 100 คน

<u>ตัวแปรตาม</u>

ตัวแปรตามที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน จากทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน โดยแบ่งความต้องการออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการเรียนการสอน
3. ด้านสื่อการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

<u>สมมติฐานในการวิจัย</u>

1. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีตำแหน่งบริหารต่างกัน เห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านและทุกด้านในระดับที่แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน เห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านและทุกด้านในระดับที่แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนต่างกัน เห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านและทุกด้านในระดับที่แตกต่างกัน

4. โรงเรียนที่เปิดสอนจำนวนสาขาวิชาต่างกัน มีความต้องการการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านและทุกด้านในระดับที่แตกต่างกัน

5. โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านและทุกด้านในระดับที่แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนา ปรับปรุง การเรียนการสอนโดยการให้คำแนะนำช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาหารือ ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรของโรงเรียน สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความต้องการการนิเทศการศึกษา หมายถึง ความต้องการได้รับคำแนะนำช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาหารือ ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงาน เพื่อสามารถนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในการวิจัยนี้ได้แบ่งความต้องการการนิเทศการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

3. โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่จัดตั้งขึ้นในรูปแบบการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามมาตรา 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นให้แก่ประชาชนผู้สนใจทั่วไป โดยโรงเรียนขออนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการเพื่อใช้เป็นหลักสูตรของโรงเรียนเอง

4. ผู้บริหารโรงเรียน ในงานวิจัยนี้หมายถึงบุคคลดังต่อไปนี้

4.1 ผู้รับใบอนุญาต คือ ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน และต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
2) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
3) มีทรัพย์สินหรือฐานะพอที่จะจัดตั้งและดำเนินกิจการโรงเรียนได้
4) มีความรู้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

5) มีความประพฤติเรียบร้อยไม่บกพร่องในศีลธรรมอันดี

4.2 ผู้จัดการ คือ ผู้ขอรับใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการ และต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 19 วรรคหนึ่ง (1) (2) (5) (6) และ (9)

2) มีความรู้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

4.3 ครูใหญ่ คือ ผู้ขอรับใบอนุญาตให้เป็นครูใหญ่ เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในด้านวิชาการของโรงเรียน และเป็นผู้ควบคุมปกครองครูและนักเรียนของโรงเรียน โดยจะต้องทำงานประจำอยู่ที่โรงเรียนตลอดเวลาที่มีการสอน เว้นแต่จะมีเหตุอันสมควร ครูใหญ่ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1) ได้รับใบอนุญาตให้เป็นครูตามมาตรา 39

2) มีความรู้และประสบการณ์ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

4.4 ครู คือ ผู้ขอรับใบอนุญาตให้เป็นครู และต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1) มีสัญชาติไทย

2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์

3) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 19 วรรคหนึ่ง (5) (6) (8) และ (9)

4) มีความรู้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ในงานวิจัยครั้งนี้ ครู หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่บริหารกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียน

5. <u>สาขาวิชา</u> หมายถึง สาขาวิชาที่โรงเรียนเปิดสอนเป็นหลักสูตรระยะสั้น โดยขออนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้เป็นหลักสูตรของโรงเรียนเอง และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จัดเป็นกลุ่มตามลักษณะวิชาที่เปิดสอน ซึ่งแบ่งเป็น 6 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาพาณิชย์ กลุ่มวิชาอุตสาหกรรม กลุ่มวิชาคหกรรม กลุ่มวิชาศิลป และกลุ่มวิชาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจาก 5 กลุ่มวิชาข้างต้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็น 5 หัวข้อ ดังนี้

1. การจัดการศึกษานอกระบบในโรงเรียนเอกชน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกับโรงเรียน
3. การนิเทศการศึกษา
4. การนิเทศในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเอกชน
6. งานวิจัยในต่างประเทศ

<u>การจัดการศึกษานอกระบบในโรงเรียนเอกชน</u>

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เอกชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา พัฒนาชุมชนและประเทศชาติมาโดยตลอด กล่าวคือ การจัดการศึกษาเอกชนได้มีการปรับแนวทางให้สอดคล้องและทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม นโยบายการศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาของชาติมาเป็นระยะ การศึกษาเอกชนจึงนับว่ามีบทบาทต่อชุมชนหลายด้าน เช่น บทบาทในด้านการช่วยจัดการศึกษาในส่วนที่รัฐไม่สามารถจัดได้หรือจัดได้ไม่เพียงพอ ทั้งในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2534 : 1)

จากสภาพการจัดการศึกษาในระบบปัจจุบันยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะทำให้บุคคลสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางของโลก การศึกษานอกระบบจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต ทั้งนี้ก็เพราะว่าการศึกษานอกระบบมีลักษณะยืดหยุ่นกว่าการศึกษาในระบบ ความยืดหยุ่นนี้ได้แก่ ความยืดหยุ่นด้านเวลาเรียน (ปฐม นิคมานนท์. 2528 : 64 - 65) ความยืดหยุ่นในการจัดและตรงกับความต้องการด้านเศรษฐกิจ สังคม ตลาดแรงงาน มีความเหมาะสมในเรื่องความสามารถในการใช้เงินและการลงทุน มีความยืดหยุ่นสูงในด้านอุปกรณ์ และครู นอกจากนี้การศึกษานอกระบบยังเป็นระบบการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่ยากจน ด้อยโอกาส ไม่ได้เรียนตามวัยที่กำหนดได้ศึกษาหาความรู้ตามสาขาวิชาที่ตนต้องการ (รุ่ง แก้วแดง. 2532 : 4 - 5)

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกระบบ มีทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน แต่เนื่องจากหน่วยงานของรัฐไม่สามารถจัดให้สนองตอบต่อความต้องการของประชากรได้อย่างทั่วถึง รัฐบาลจึงต้องเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและก็เป็นที่ยอมรับกันว่า เอกชนมีความพร้อมด้านทรัพยากร เครื่องมือ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่มากกว่ารัฐบาล ที่สำคัญการที่เอกชนเข้ามาช่วยจัดการศึกษานอกระบบนี้ ทำให้ประหยัดงบประมาณของรัฐบาล และนักเรียนที่จบจากโรงเรียนเอกชนเหล่านี้ สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ทันที (ธิดา หอวัฒนกุล. 2534 : 19)

สำหรับโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 มาตรา 15 (2) หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ และจัดเป็นรูปแบบการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยแบ่งประเภทการศึกษาออกเป็น 7 ประเภท คือ ประเภทเฉพาะกาล ประเภทสอนศาสนา ประเภทส่งคำสอน ประเภทกวดวิชา ประเภทศิลปศึกษา ประเภทอาชีวศึกษา และการศึกษานอกโรงเรียน (สามัญศึกษา) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2538 : 2)

ในส่วนของการจัดการศึกษาเอกชนสายอาชีพที่สังคมให้การยอมรับเป็นอย่างมากในปัจจุบันได้แก่ การอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบ เพราะการจัดการศึกษาประเภทนี้สามารถจัดได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหลายด้าน เช่น ด้านหลักสูตร เวลาเรียน ระยะเวลาในการเรียน ครูผู้สอนมีความชำนาญในวิชาชีพ และวิธีการสอนอยู่ในระดับสูง อีกทั้งยังเป็นการลดช่องว่างของความไม่เสมอภาคทางการศึกษาให้แก่ผู้พลาดโอกาสเข้าศึกษาในระบบโรงเรียน

(สวัสดิ์ อุดมโภชน์. 2532 : 3 - 4) นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้ว่างงานได้มีโอกาสพัฒนาฝึกฝนตนเองในวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการหางานทำอันจะช่วยลดปัญหาการว่างงานได้เป็นอย่างดี (วินัย สายหงษ์. 2533 : 4)

จะเห็นว่าการจัดการอาชีวศึกษาเอกชนนี้จะมีความแตกต่างไปจากการจัดการศึกษาของรัฐบาล เพราะการจัดการศึกษาเอกชนดังกล่าวมิได้ยึดถือรูปแบบการจัดการศึกษาตามหลักสูตรในระบบการศึกษาปกติ แต่เป็นโรงเรียนที่ขออนุมัติใช้หลักสูตรของโรงเรียน เครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นตามหลักสูตรของโรงเรียนเอง โดยโรงเรียนจะรับรองวุฒิ คุณภาพ และประสิทธิภาพทางการศึกษาแก่ผู้เรียนด้วยตนเองเรียกว่า เป็นหลักสูตรของโรงเรียนที่อนุมัติโดยกระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยหลักสูตรดังกล่าวนี้ ถือตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ว่าโรงเรียนประเภทมาตรา 15 (2) หรือโรงเรียนที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งมีอยู่หลากหลายประเภท ได้แก่ โรงเรียนเสริมสวย ตัดเย็บเสื้อผ้า พิมพ์ดีด ขับรถยนต์ อีเล็คโทรนิคส์ คอมพิวเตอร์ เลขานุการ และภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ญี่ปุ่น จีน อิตาลี สเปน ฯลฯ และวิชาชีพต่าง ๆ หลายแขนง

เกี่ยวกับสาขาวิชาที่โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียนเปิดสอนได้มีการพัฒนาและขยายสาขาวิชาชีพในแขนงต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน กองส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้จัดสาขาวิชาต่าง ๆ ออกเป็น 6 กลุ่มวิชา ดังนี้ (สุวดี โพธิสิตา. 2532 : 18 - 31)

1. กลุ่มวิชาภาษา ได้แก่ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาอิตาลี ภาษาสเปน และภาษาไทย

2. กลุ่มวิชาพาณิชย์ ได้แก่ สาขาวิชาพิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ บัญชี พาณิชย์ชวเลข เลขานุการ ธุรกิจ มัคคุเทศก์ การนำเข้าและส่งออก การโรงแรม การขาย การบิน กฎหมาย และการธนาคาร

3. กลุ่มวิชาอุตสาหกรรม ได้แก่ สาขาวิชาช่างวิทยุโทรทัศน์ สอนขับรถยนต์ ช่างยนต์ ช่างก่อสร้าง ช่างฝีมือ ช่างตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ ช่างไฟฟ้า ช่างซ่อมนาฬิกา ช่างวีดีโอ ช่างกลึง ช่างเชื่อมโลหะ ช่างมอเตอร์ไซต์ ช่างแท่นพิมพ์

4. กลุ่มวิชาคหกรรม ได้แก่ สาขาวิชาช่างตัดเสื้อ ช่างเสริมสวย คหกรรมผสมเครื่องดื่ม และสาขาวิชาแม่บ้าน

5. กลุ่มวิชาศิลปะ ได้แก่ สาขาวิชาศิลปะ ถ่ายรูป การฝีมือ วาดเขียน ศิลปป้องกันตัว การออกแบบตกแต่งบ้าน

6. กลุ่มวิชาอื่น ๆ ได้แก่ สาขาวิชาวิเคราะห์อัญมณี เกษตร โหราศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หนังสือพิมพ์ การรักษาความปลอดภัย

การเปิดสอนวิชาชีพทั้ง 6 สาขาในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาจะสามารถช่วยพัฒนาประชากรในวัยแรงงานช่วง 15 - 59 ปี ได้ตามทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประชาชนสามารถประกอบอาชีพอิสระ และเป็นแรงงานที่ใช้ทักษะขั้นสูง อันจะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในงานประดิษฐ์ต่อไป จากผลผลิตของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่ป้อนผู้เรียนจากสาขาวิชาชีพต่าง ๆ สู่ตลาดแรงงานตามความต้องการของสังคมอุตสาหกรรม จึงนับเป็นบทบาทสำคัญของการจัดการศึกษาประเภทนี้

สำหรับหลักสูตรของโรงเรียนเอกชนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษานี้ เป็นการจัดการสอนหลักสูตรระยะสั้น สามารถยืดหยุ่นได้ อาทิ เวลาเรียนไม่น้อยกว่า 150 ชั่วโมง 12 สัปดาห์ หรือ 3 เดือน เป็นต้น ระยะเวลาตลอดหลักสูตรมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสาขาวิชาชีพ นอกเหนือจากเวลาที่ทางโรงเรียนกำหนดให้แล้ว ผู้เรียนจะต้องมีการปฏิบัติด้วยตนเอง เช่น หลักสูตรวิชาดนตรี เวลาเรียนผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในวันและเวลาที่ตนสะดวกได้ เพราะมีเวลาหลายรอบตั้งแต่ 07.00 - 21.00 น. ส่วนคุณสมบัติของผู้เรียนไม่จำกัดเพศ และอายุ ไม่จำกัดพื้นฐานความรู้ในหลักสูตรชั้นต้น แต่ถ้าเป็นหลักสูตรชั้นกลาง และชั้นสูง ผู้เรียนต้องมีพื้นฐานความรู้ชั้นต้นมาก่อน (กองส่งเสริมการศึกษานอกระบบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2532)

จะเห็นว่าการจัดการศึกษาเอกชนลักษณะนี้มีจุดเด่นหลายประการ เมื่อเปรียบเทียบกับภาครัฐ เพราะเอกชนมีความยืดหยุ่น คล่องตัว รวดเร็วในการคิดและการตัดสินใจในการดำเนินงานสูง มีความสามารถในการจัดหาเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้จัดการศึกษา และสามารถจัดการกับทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และทันต่อสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน กล่าวคือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสามารถตัดสินใจร่างหลักสูตรเป็นของตนเอง เพื่อมุ่งเน้นประสิทธิผลต่อผู้เรียนให้มากที่สุด โดยไม่ต้องรอหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการแต่เพียง

อย่างเดียว สามารถร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน แล้วขออนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนยังเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวเนื่องผูกพันกับนักธุรกิจอื่นในวงธุรกิจด้วยกัน จึงมีการช่วยเหลือกันได้มาก ทำให้โรงเรียนเอกชนสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี (รุ่ง แก้วแดง. 2532 : 9)

แม้ว่าโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน จะมีความยืดหยุ่น จัดได้รวดเร็ว และสนองต่อการพัฒนาประเทศได้มากก็ตาม แต่การจัดการเรียนการสอน และการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนจะเป็นไปในลักษณะช่วยเหลือตนเอง ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐบาล ต้องดำรงอยู่ด้วยเงินทุนของเอกชนเอง ทำให้การบริหารโรงเรียนมีปัญหามาก นอกจากนี้โรงเรียนไม่สนใจในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญ โดยเฉพาะครูผู้สอน ซึ่งเป็นบุคลากรหลักในโรงเรียน ในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนบางแห่งไม่มีความรู้ในเรื่องการบริหารงานโรงเรียน การจัดหน่วยงานภายในไม่มีระบบตามหลักวิชา ไม่คำนึงถึงแบบแผนในการบริหารงาน งานบริหารการศึกษามักขึ้นอยู่กับความพอใจ และความเคยชินที่เคยปฏิบัติสืบเนื่องกันมา (นิจ เนืองทอง. 2520 : 16) จากปัญหาดังกล่าว มีผลกระทบต่อสถานภาพของโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความสำคัญที่สุดในโรงเรียน เพราะถ้าผู้บริหารและครูผู้สอนไม่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารและปฏิบัติงาน กล่าวคือ ไม่มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้บริหารและครูเสียแล้ว โรงเรียนก็จะไม่สามารถดำเนินงานให้บรรลุผลสมตามความมุ่งหมายได้

ดังนั้น การที่โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน สามารถกระทำภารกิจให้ได้ดี มีประสิทธิภาพ โรงเรียนจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีคุณภาพ ซึ่งนักการศึกษาของไทย คือ ดร.ภิญโญ สาธร กล่าวว่า "ความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับคน บรรดาสิ่งก่อสร้าง อาคาร สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และการเงิน แม้จะบริบูรณ์สักเพียงใด ก็จะไม่มีความหมายเลย ถ้าคนใช้สิ่งเหล่านั้นไม่มีความสามารถเพียงพอ หรือขาดกำลังใจที่จะร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน" (ภิญโญ สาธร. 2517 : 5)

<u>ความสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกับโรงเรียน</u>

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งมีบทบาทในการกำกับ ดูแล และส่งเสริม สนับสนุนในการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวางเทียบเท่ากรมกรมหนึ่ง โดยควบคุมดูแลโรงเรียนเอกชนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 แบ่งเป็นโรงเรียนเอกชนตามมาตรา 15 ไว้ 3 ประเภท คือ (1) ประเภทที่จัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทสามัญศึกษา และประเภทอาชีวศึกษา (2) ประเภทที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน และ (3) ประเภทที่จัดการศึกษาพิเศษ

หน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในการปฏิบัติงานตามแนวดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์และเสนอแนะคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเกี่ยวกับการศึกษาและการดำเนินงานการจัดโครงการส่งเสริม และการประสานงานการศึกษากับส่วนราชการอื่นเพื่อประโยชน์ในการกำกับ ดูแล และส่งเสริมการศึกษา และกิจการของโรงเรียนเอกชนตลอดจนการปฏิบัติอื่น ๆ ของคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525

2. เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525

3. ปฏิบัติงานเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

4. ปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการการศึกษาเอกชน หรือกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

สำหรับหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดการศึกษา มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. เป็นงานทางการศึกษา คือ เป็นการศึกษาแก่เยาวชนเพื่อให้เยาวชนเป็นพลเมืองดี มีความรู้ ความสามารถในการดำรงชีวิต เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

2. เป็นงานร่วมมือกันระหว่างรัฐและเอกชน เนื่องจากภาครัฐบาลมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ จึงต้องชักชวนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. เป็นงานส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชน โดยจะส่งเสริมในด้านวิชาการ และส่วนปฏิบัติการ ได้แก่ เรื่องรูปแบบหรืองานวิจัย การฝึกอบรม ซึ่งโรงเรียนเองไม่มีกำลังพอที่จะกระทำได้

4. เป็นสำนักนโยบายและแผน เนื่องจากการศึกษาภาคเอกชนมีความหลากหลายทั้งในระดับการศึกษา รูปแบบการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาของรัฐและเอกชน ประสานสัมพันธ์สู่เป้าหมายเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จึงทำหน้าที่เป็นสำนักงานนโยบายและแผนสำหรับภาคเอกชน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการศึกษาแห่งชาติ

5. ทำหน้าที่ด้านการคุ้มครองการทำงาน และการให้การสงเคราะห์แก่ครูโดยจะรับผิดชอบในการให้ครูได้รับการคุ้มครองในการทำงานและได้รับการสงเคราะห์จากกองทุนสงเคราะห์ครู ซึ่งจัดตั้งจากพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525

6. ทำหน้าที่ด้านการอุดหนุนโรงเรียนเอกชน 5 ประการ คือ จัดส่งครูไปช่วนสอนในโรงเรียน ให้อุปกรณ์การศึกษา ให้เงินอุดหนุน ให้เช่าทรัพย์สินของกระทรวงศึกษาธิการ และอุดหนุนด้วยประการอื่น

7. มีลักษณะงานทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคงแห่งชาติอันได้แก่ การจัดการศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ โรงเรียนสอนภาษาจีน และโรงเรียนสอนศาสนาต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชาติและศาสนา เป็นการช่วยเสริมความมั่นคงของชาติได้

8. เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อทำหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแลให้โรงเรียนเอกชนดำเนินการไปตามกฎหมายกำหนด

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ได้กล่าวถึงนโยบายในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาเอกชน ดังนี้ รัฐสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคเอกชน องค์กร หรือสมาคมต่าง ๆ จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนอย่างมีคุณภาพและให้มากขึ้น โดยมีมาตรการที่น่าสนใจดังนี้

1. ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ การพัฒนาบุคลากร ตลอดจนทรัพยากรอื่น ๆ ตามความเหมาะสมแก่ผู้ที่เข้ามาร่วมลงทุนดำเนินการจัดการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของภาคเอกชน

2. ให้ภาคเอกชนจัดการศึกษาในสาขาที่มีความพร้อม และเป็นความต้องการของตลาดแรงงาน

3. กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน และวิธีการในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2531 : 67 - 76) นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาเอกชนไว้ดังนี้

การศึกษาเอกชน รัฐมีนโยบายสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้มากขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาที่นอกเหนือจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการศึกษาที่เป็นความต้องการเฉพาะของกลุ่มคน โดยมีมาตรการดังนี้ คือ

1. ส่งเสริมบรรยากาศการลงทุนทางการศึกษาของเอกชน โดยจะไม่ขยายการศึกษาในทันทีและในสาขาวิชาที่เอกชนสามารถจัดได้อย่างเพียงพอ และมีคุณภาพดีอยู่แล้ว แต่จะให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ทรัพยากรตามความเหมาะสม

2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานประกอบการจัดบริการการศึกษา และฝึกอบรมเพื่อปรับกำลังคนให้เหมาะสม ตลอดจนเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

3. ปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนมาร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาได้อย่างคล่องตัวมากยิ่งขึ้น โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

ในส่วนของแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ได้กล่าวถึงนโยบายการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้มีการผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะวิชาชีพเฉพาะด้าน โดยเน้นการผลิตกำลังคนในสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

2. พัฒนาผู้บริหารด้านการบริหารและการจัดการ พัฒนาครูให้มีความรู้ในวิชาครูและวิชาชีพให้ทันสมัยอยู่เสมอ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งรู้จักการวัดผล ประเมินผลการเรียนที่ถูกต้องเหมาะสม

3. เร่งปรับปรุงมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของแต่ละสาขาวิชา กำกับ ดูแล และส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ตลอดจนส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการ

4. ส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาจัดการศึกษาตามหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการให้มากขึ้น โดยเฉพาะสาขาที่รัฐไม่ได้จัดหรือจัดไม่เพียงพอ และการศึกษาที่เป็น

ความต้องการเฉพาะกลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2535 : 42)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ตั้งกองส่งเสริมการศึกษานอกระบบขึ้น เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2538 เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายตามแผนการศึกษาระยะ 6 - 7 ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งเน้นการสนับสนุน พัฒนาคุณภาพ และการจัดการศึกษาให้เท่าเทียมกัน ตลอดจนสามารถตอบสนองการผลิตกำลังคนให้ทันต่อสภาพตลาดแรงงาน ประชากรวัยทำงานจำนวนมากให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนเหล่านี้ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความคล่องตัว และเป็นที่ยอมรับในเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียน ครู นักเรียนของโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยได้มีการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมโรงเรียนประเภทนี้ไว้อย่างชัดเจน ดังนี้ (รุ่ง แก้วแดง. 2532 : 4 - 6)

1. พัฒนานโยบายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนตามมาตรา 15 (2) ให้ชัดเจน เพื่อให้โรงเรียนประเภทนี้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จะกำหนดนโยบายในการพัฒนาโรงเรียนเอกชนมาตรา 15 (2) อย่างชัดเจนขึ้น

2. ทำการศึกษาเพื่อแสวงหาอาชีพใหม่ ๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จะทำการศึกษาเพื่อให้ทราบว่ามีอาชีพอะไรใหม่ ๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ เมื่อประเทศมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น โรงเรียนเอกชน มาตรา 15 (2) ก็ต้องสอนในสาขาวิชาชีพตามความต้องการของสังคมให้มากยิ่งขึ้น

3. เน้นการให้บริการ โดยเฉพาะเรื่องการจัดตั้งและการบริหารโรงเรียนที่ผ่านมานั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ยังไม่สามารถบริการโรงเรียนเอกชน มาตรา 15 (2) ได้มากนัก จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนไม่ค่อยมี ต่อไปสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะบริการให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการจัดตั้งโรงเรียนจะทำได้สะดวกและง่าย

4. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทั้งผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครู ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเอกชนมาตรา 15 (1) ไปมากแล้ว แต่ในส่วนของมาตรา 15 (2) ยังไม่ได้ทำ มีแต่การจัดสัมมนา

ในระยะสั้น ๆ ต่อไปจะอบรมเรื่องกระบวนการบริหารโรงเรียนให้กับโรงเรียนเอกชน มาตรา 15 (2)

5. สนับสนุนให้โรงเรียนรวมตัวกันเพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและนักเรียน ที่ผ่านมานั้นโรงเรียนเอกชน มาตรา 15 (2) จะอยู่แบบต่างคนต่างอยู่ไม่มีการรวมตัวกัน ถ้ามีการรวมตัวกันแล้วก็สามารถส่งข้อมูล แลกเปลี่ยนประสบการณ์กันได้ ทำให้สามารถพัฒนาโรงเรียนไปได้พร้อม ๆ กัน

จึงอาจกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษาส่วนนี้ได้เจริญเติบโตขึ้นเองตามกลไกของการจัดการศึกษาของภาคเอกชน โดยรัฐบาลแทบจะไม่ต้องอุดหนุนด้านงบประมาณเลย ซึ่งมีลักษณะดังนี้ (สวัสดิ์ อุดมโภชน์. 2533 : 27 - 28)

1. เกิดขึ้นและเป็นไปตามความต้องการของสังคม
2. เป็นไปตามความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน
3. เป็นไปตามความเหมาะสมและความสามารถทางการเงินและด้านการลงทุน
4. เป็นไปตามการเลือกตัดสินใจของโรงเรียนและผู้เรียน
5. เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่ส่งผลให้ผู้เรียนเข้าสู่อาชีพอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แต่การดำเนินการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการในเชิงธุรกิจ หรือการศึกษาย่อมมีปัญหาเกิดขึ้น และปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นก็ย่อมมีแนวทางแก้ไขได้โดยผู้เกี่ยวข้อง ในส่วนของการศึกษาของเอกชนก็มักจะประสบปัญหาเช่นเดียวกัน ซึ่งปัญหาที่พบจากรายงานผลการวิจัยของ สุกัญญา นิธังกร เรื่อง ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเอกชน : รายได้รายจ่ายของโรงเรียนเอกชน พบว่า โรงเรียนเอกชนขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีฐานะทางการเงินทรุดลง เนื่องจากจำนวนนักเรียนลดลง สาเหตุเพราะว่าโรงเรียนขาดคุณภาพในด้านการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนเอง จึงไม่เป็นที่นิยมของผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้าไปศึกษา และยังพบสาเหตุที่โรงเรียนเอกชน มีจำนวนนักเรียนลดลงและไม่เป็นที่นิยมของผู้ปกครอง ก็เนื่องจากโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในด้านการบริหารงาน ผู้บริหารโรงเรียนจัดการบริหารไม่เป็นระบบ ระเบียบ ขาดการวางแผน การติดตามผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2535 : 1)

และผลการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเอกชน : ปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ต่อโรงเรียนเอกชนยังพบว่า โรงเรียนเอกชนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง รูปแบบการบริหารงานของ

รรงเรียนจะมีการวางแผนงานเป็นระบบ มีการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ แสดงให้เห็นว่า คุณภาพในการบริหารงานวิชาการของรงเรียนเอกชนเป็นส่วนสำคัญในการจัดการศึกษา (จุมพล พูลภัทรชีวิน. 2532 : 93) ในปัจจุบันการจัดการศึกษาโดยส่วนรวมรงเรียนเอกชนก็ยังประสบปัญหาโดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการของรงเรียน ดังที่ ดร.รุ่ง แก้วแดง กล่าวว่า สภาพปัญหารงเรียนเอกชนที่พบมาก คือ เจ้าของรงเรียนหรือผู้บริหารไม่สนับสนุนด้านการเรียนการสอนให้ครบหลักสูตร มุ่งเน้นแต่รายวิชาที่นักเรียนต้องไปสอบเพื่อเรียนต่อในระดับสูงเท่านั้น ผลก็คือ นักเรียนไม่พัฒนาครบทุกด้านตามจุดประสงค์ของการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2531 : 2) สภาพการจัดการศึกษาเอกชนจะเป็นไปในลักษณะต้องช่วยเหลือตนเอง ดำรงอยู่ได้ด้วยเงินทุนของเอกชนเอง หรือได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐบาลเพียงบางส่วน จึงเป็นเหตุให้การบริหารรงเรียนมีปัญหามาก ผู้บริหารรงเรียนส่วนใหญ่มักเป็นเจ้าของกิจการที่ต้องลงทุนดำเนินการแต่เพียงผู้เดียว หรือรวมทุนกันเฉพาะเครือญาติ ฉะนั้นในการบริหารรงเรียนจึงมุ่งเน้นการบริหารเพื่อการธุรกิจมากกว่าการบริหารรงเรียนเพื่อคุณภาพ (ไพบูลย์ วิสัยจร. 2532 : บทคัดย่อ) นอกจากนี้รงเรียนประเภทนี้ส่วนมากมักจะประหยัดค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพของบุคลากรเท่าที่ควร บุคลากรที่ว่าจ้างจึงมักมีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติต่ำกว่าภารกิจที่ต้องปฏิบัติ (จิรพจน์ สุนาถวนิชย์กุล. 2533 : 2)

จากปัญหาดังกล่าวผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ สามารถช่วยเหลือได้โดยการจัดการนิเทศอย่างมีระบบ เน้นให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารรงเรียน เป็นการติดตามดูแลให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมกิจกรรมแก่ผู้เรียนให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ด้วยการจัดปัจจัยสนับสนุนให้ความรู้การบำรุงขวัญและให้กำลังใจ ตลอดจนการช่วยเหลือแนะนำชี้แจง และปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

การนิเทศการศึกษา

กระบวนการในการทำงานเพื่อพัฒนาการสอนของครูในโรงเรียนมีหลายกระบวนการ และกระบวนการที่สำคัญก็คือ กระบวนการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้ เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการชี้แนะ แนะนำ และให้ความร่วมมือต่อการจัดกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ (กิติมา ปรีดีดิลก. 2529 : 389) หรืออาจมองว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน (สงัด อุทรานันท์. 2530 : 12)

การพัฒนาการศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ครูเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของการศึกษา ครูที่มีความรู้ ความสามารถ และได้รับการอบรมเป็นอย่างดี จะช่วยให้งานการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ ดังนั้น การปรับปรุงประสิทธิภาพของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญ วิธีการที่จะช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพของครูก็คือ การนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

คำว่าการนิเทศ (Supervision) แปลว่า การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ หรือปรับปรุง ส่วนความหมายของการนิเทศการศึกษาไม่จำกัดแน่นอนตายตัว ขึ้นกับการพัฒนาของการศึกษา จุดมุ่งหมาย และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละยุค แต่ละสมัย คำจำกัดความจึงแตกต่างกันไปดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารและผู้นิเทศให้การช่วยเหลือแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศ โดยใช้สื่อ เครื่องมือ และวิธีการที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้รับการนิเทศสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จำรัส นองมาก (2532 : 27) กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึง การให้คำแนะนำช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาหารือ ช่วยฝึกเตรียมการดำเนินงานให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานตลอดถึงการจัดการ และควบคุมเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2534 : 1) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า เป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้รับการนิเทศสามารถพัฒนาพฤติกรรมการสอนและงานการเรียนการสอนของตนได้ดีขึ้น ซึ่งจะมีผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นในที่สุด

วิลส์ (Wiles. 1967 ; อ้างอิงใน สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2529 : 139) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมการบริหารที่ช่วยให้ครูทำงานในหน้าที่ของตนได้ดีขึ้น การนิเทศประกอบด้วยกิจกรรมทั้งหลายที่จะปรับปรุงการสอน เช่น การอบรมครู การพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมดังกล่าวจะช่วยในการสร้างขวัญกำลังใจและมนุษย์สัมพันธ์

กลิคด์แมน (Glickman. 1981 ; อ้างอิงใน นิพนธ์ ไทยพานิช. 2531 : 12) ให้ทัศนะถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไปว่า เป็นความคิดที่เกี่ยวกับเรื่องของงานและพันธกิจที่เกี่ยวข้องและช่วยปรับปรุงการเรียนการสอน

กู๊ด (Good. 1973 : 374) ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษาในการแนะนำครู หรือบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษาให้รู้จักวิธีปรับปรุงงานสอน ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพทางการศึกษา ช่วยในการพัฒนาครู ช่วยในการเลือก และปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ช่วยปรับปรุงวัสดุ และเนื้อหาการสอน ปรับปรุงวิธีสอน และช่วยปรับปรุงการประเมินการสอน

จากความหมายข้างต้น พอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารและครู รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาเพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

จากนิยามความหมายของการนิเทศการศึกษา และจากความเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมทั้งเทคโนโลยีทางการศึกษา ทำให้มองเห็นว่าการนิเทศการศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

ภิญโญ สาธร (2523 : 47) ได้แยกแยะความสำคัญของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาทำให้วิชาชีพทางการศึกษาเจริญงอกงาม ทำให้ครู อาจารย์พัฒนาตนเองดีขึ้น มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีประสิทธิภาพในการทำงานทางการศึกษามากยิ่งขึ้น

2. การนิเทศการศึกษาทำให้เกิดการปรับปรุงและเกิดการเลือกสิ่งที่ดีที่สุดมาเป็นวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3. การนิเทศการศึกษาทำให้มีการปรับปรุงวิธีสอนและวิธีการศึกษาดียิ่งขึ้น

4. การนิเทศการศึกษาช่วยให้มีการวัดและการประเมินผลทางการศึกษาดียิ่งขึ้น

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2523 : 8 - 9) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการแก่ครู เพราะการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนยุ่งยากและเกี่ยวข้องกับบุคคล รวมทั้งการศึกษาก็ได้ขยายตัวไปอย่างมาก

2. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการเจริญงอกงามของครูในขณะทำงานต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอตามสถานการณ์ที่เป็นจริง

3. การนิเทศการศึกษาสามารถลดภาระของครูในการตระเตรียมการสอน

4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัย ทำให้เกิดพัฒนาการทางการศึกษาทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ

5. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตย สามารถให้ประโยชน์ทางสร้างสรรค์ และสามารถรวมพลังของทุกคนที่ร่วมอยู่ในกระบวนการทางการศึกษาด้วย

จากความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาตามทัศนะของนักการศึกษา พอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม วิวัฒนาการทางการศึกษารวมทั้งจำเป็นต่อการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

<u>จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา</u>

สงัด อุทรานันท์ (2530 : 12) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายสำคัญ 4 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาคน คือ การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

2. เพื่อพัฒนางาน คือ การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่นักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอนของครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยเหตุนี้ การนิเทศจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนางาน ซึ่งได้แก่ งานการสอนให้ดีขึ้นนั่นเอง

3. เพื่อสร้างประสานสัมพันธ์ คือ การนิเทศการศึกษาจะสร้างผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำและผู้ตาม ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับ และคอยตรวจตราหรือคอยจับผิด

4. เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ คือ การนิเทศการศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากการนิเทศไม่ได้ทำการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศการศึกษาก็ย่อมจะประสบผลสำเร็จได้ยาก

การนิเทศการศึกษาที่ดีต้องมีจุดมุ่งหมายทั้ง 4 ประการข้างต้น จะขาดข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้ หากขาดจุดมุ่งหมายใดจุดมุ่งหมายหนึ่งจะทำให้การนิเทศการศึกษาประสบความล้มเหลวได้

บริกส์ และจัสท์แมน (Briggs and Justman. 1952 ; อ้างอิงใน เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2527 : 225) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่ามี 4 ประการ คือ

1. เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ
2. เพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู
3. เพื่อปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น
4. เพื่อส่งเสริมและแนะนำครู และสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กล่าวโดยสรุปแล้ว การนิเทศการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาครูให้มีความสามารถในการสอนพัฒนาตนเอง ช่วยเหลือตนเองได้ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครู และผู้บริหารโรงเรียน

โดยการร่วมมือช่วยเหลือกันและกัน ตลอดจนให้มีขวัญและกำลังใจในการทำงานอันจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

เทคนิคการนิเทศการศึกษา

สมาคมศึกษานิเทศก์แห่งประเทศไทย (2525 : 75) ได้สรุปเทคนิคที่นิยมใช้ในการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมสามัญ มี 4 ลักษณะดังนี้

1. การเยี่ยมโรงเรียนและการแนะนำครูเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

2. การอบรมครูประจำการ การอบรมครูด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุม การสัมมนา การประชุมกลุ่ม การบรรยาย การสาธิต การประชุมปฏิบัติการและอื่น ๆ ซึ่งแต่ละวิธีการต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ กัน

3. การใช้เอกสารทางวิชาการ ได้แก่ การผลิตเอกสารทางคู่มือครู เอกสารเพิ่มความรู้ เอกสารทางข่าวสาร เอกสารที่ใช้ในการสอน แผนการสอน การผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ครูต้องใช้ เช่น ชุดการสอน แบบเรียนสำเร็จรูป เป็นต้น ซึ่งควรได้พัฒนาวิธีการให้ได้ผลตามที่ต้องการ

4. การทำวิจัยปฏิบัติการ การศึกษา และทดลอง ที่จะทำให้ครูเกิดเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งศึกษานิเทศก์ทำได้โดยการสร้างเป็นโครงการต่าง ๆ การทดลองวิธีการสอน การจัดโรงเรียนทดลอง การจัดโรงเรียนตัวอย่าง เป็นต้น

ลักษณะงานนิเทศการศึกษา

การที่จะดำเนินงานนิเทศการศึกษาให้ได้ผลดีนั้น จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องเข้าใจถึงขอบเขตของการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาให้ถูกต้อง เพราะงานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานในทางที่ดีขึ้น และได้ผลงานที่มีคุณภาพตามที่ต้องการ สำหรับลักษณะงานนิเทศการศึกษา มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ คือ

กิติมา ปรีดีดิลก (2529 : 414) ได้จัดลักษณะงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนไว้เป็นหมวดหมู่ ดังนี้

1. งานนิเทศเกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ การจัดปฐมนิเทศครูใหม่ ช่วยครูใหม่ในการปฏิบัติงาน ช่วยครูที่ขอร้องมา เปิดรอกาสให้ครูได้พบปะอยู่เสมอ

2. งานนิเทศเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาหลักสูตร ประมวลการสอน ส่งเสริมให้ครูทำประมวลการสอน และบันทึกการสอนร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูปรับปรุงหลักสูตรและประมวลการสอน ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มากที่สุด

3. งานนิเทศเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน ได้แก่ การแนะนำให้ครูทราบถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่และพอจัดหาได้ และใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด พยายามจัดบริการเกี่ยวกับอุปกรณ์เท่าที่สามารถได้ ส่งเสริมให้ครูผลิตอุปกรณ์อย่างง่าย ๆ ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน

4. งานนิเทศเกี่ยวกับปรับปรุงงานวิชาชีพของครู ส่งเสริมให้ครูสังเกตการสอนของกันและกัน และของโรงเรียนอื่น ร่วมปรึกษากับครูเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูเข้ามาอบรมสัมมนา ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความทันสมัยอยู่เสมอ

5. งานนิเทศเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูวางแผนการเรียนการสอนร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกับผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ๆ ในการปรับปรุงโรงเรียน

6. งานนิเทศเกี่ยวกับการค้นคว้าทดลอง ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูได้ทดลองสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เช่น วิธีสอน ส่งเสริมให้ครูค้นคว้าอยู่เสมอ และส่งเสริมครูในทุก ๆ ด้าน เพื่อจะได้ทำการทดลองค้นคว้าได้สะดวก

สงัด อุทรานันท์ (2530 : 121 - 124) ได้กล่าวถึงขอบเขตของงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. งานหลัก คือ งานที่ถือเป็นเป้าหมายอันสำคัญของงานวิชาการภายในโรงเรียน ได้แก่

1.1 งานเกี่ยวกับหลักสูตร คือ การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การสร้างหลักสูตรเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น การจัดแผนการเรียนการสอน การจัดทำโครงการสอน การจัดตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การจัดชั้นเรียน การจัดกิจกรรมในหลักสูตร การผลิตสื่อและอุปกรณ์การสอน

1.2 งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน คือ การพัฒนาเทคนิคและวิธีสอน เทคนิควิธีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน

1.3 งานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน คือ การสร้างเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผล งานทะเบียนวัดผล และรายงานผลความก้าวหน้าของนักเรียน

2. งานสนับสนุนวิชาการ เป็นงานที่จะช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้งานหลักดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ ได้แก่

2.1 งานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ได้แก่ การใช้ประโยชน์จากบริเวณโรงเรียน การใช้อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการวิชาต่าง ๆ ห้องโสตทัศนูปกรณ์ ห้องแนะแนว เป็นต้น

2.2 งานธุรการ การเงิน เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับงานธุรการ การเงิน และพัสดุ

2.3 งานกิจการนักเรียน คือ งานที่เกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน การบริการด้านสุขภาพอนามัย โภชนาการ เป็นต้น

2.4 งานสัมพันธ์กับชุมชน เป็นงานศึกษาเกี่ยวกับชุมชน สร้างความสัมพันธ์บริการชุมชน สมาคมครูและผู้ปกครอง

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 32 - 36) กล่าวถึงงานนิเทศในโรงเรียนว่า ผู้บริหารจะต้องนิเทศ ติดตาม ควบคุม กำกับ ดูแล และประเมินผลงานในหน้าที่ผู้บริหาร 6 งาน คือ

1. งานวิชาการ เป็นงานหลักที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ อันได้แก่ งานวางแผนวิชาการ งานหลักสูตร จัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดตารางสอน วางแผนการสอน จัดชั้นเรียน นิเทศการสอน ประเมินผลการศึกษา เป็นต้น

2. งานบุคลากร ได้แก่ วางแผนการใช้บุคลากร งานพัฒนาและธำรงรักษา งานพิจารณาความดีความชอบ งานปกครอง งานสวัสดิการ บำรุงขวัญกำลังใจ เป็นต้น

3. งานกิจการนักเรียน ได้แก่ งานจัดทำเขตบริการ งานจัดทำสำมะโนนักเรียน งานรับเด็กเข้าเรียน งานบริการสุขภาพ งานอาหารกลางวัน งานชุมนุมต่าง ๆ งานกีฬา งานกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน งานแนะแนว เป็นต้น

4. งานอาคารสถานที่ ได้แก่ งานจัดทำแผนหลักเกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้าง การใช้สถานที่ ควบคุมอาคารสถานที่ งานซ่อมบำรุง งานรักษาอาคาร งานพัฒนาอาคาร งาน

จัดสภาพแวดล้อม เป็นต้น

5. งานธุรการ การเงินและพัสดุ ได้แก่ งานรับ-ส่งหนังสือราชการ งานหลักฐานราชการ งานสถิติ งานเกี่ยวกับการเงิน งานเบิกจ่าย งานซ่อมบำรุงรักษาพัสดุครุภัณฑ์ รวมทั้งการจัดทำบัญชีการเงิน เป็นต้น

6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ งานบริการข่าวสาร ความรู้ ความคิดใหม่ ๆ ต่อชุมชน งานในฐานะเป็นศูนย์กลางประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน งานอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการขอยืม ขอใช้อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ของโรงเรียน เป็นต้น

แฮร์ริส (Haris. 1975 ; อ้างอิงใน พงศ์ศักดิ์ รัตนวงศา. 2534 : 27 - 28) ได้กำหนดหลักสำคัญอย่างกว้าง ๆ ของการนิเทศการศึกษาไว้ 10 ประการ คือ

1. งานเกี่ยวกับด้านพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเกี่ยวกับการวางแผนโครงสร้างหลักสูตร การทำประมวลการสอน โครงการสอน แผนการสอน โดยกำหนดตัวผู้สอน วัน เวลา สถานที่ และแบบวิธีสอน ตลอดจนการสร้างเกณฑ์มาตรฐานการสอน และการบรรจุหน่วยกิตต่าง ๆ ลงในการสอน

2. การจัดระบบการสอน โดยนำหลักสูตรที่วางไว้มาใช้จัดระบบนักเรียน และจัดตารางสอน

3. การคัดเลือกบุคลากรผู้สอน โดยเลือกสรรมาให้เหมาะสมกับงาน มีการสำรวจทำการสอบคัดเลือก และเก็บรักษาทะเบียนประวัติเกี่ยวกับบุคลากรแต่ละคน

4. จัดสิ่งอำนวยความสะดวก ออกแบบและจัดเตรียมบริภัณฑ์ให้ความสะดวก และความเหมาะสมแก่ผู้สอน รวมทั้งการจัดวางแผนการใช้อาคารเรียนให้ถูกต้อง และมีเครื่องแสดงบอกที่เก็บรักษาบริภัณฑ์ทางการศึกษาให้หยิบใช้ได้ง่าย

5. จัดวัสดุอุปกรณ์การสอน ตรวจสอบ และคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จะนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการสอน

6. การจัดอบรมครูประจำการ โดยจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และให้ทำงานได้ผลสำเร็จมากขึ้น

7. จัดปฐมนิเทศสมาชิกใหม่ ให้รู้และเข้าใจในสิ่งที่จำเป็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพื่อลดอุปสรรคที่อาจมีขึ้นและให้การทำงานได้รับผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

8. จัดบริการด้านอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของการให้การศึกษาของทางโรงเรียน เช่น การให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางนโยบาย การสร้างความสัมพันธ์ในการทำงาน สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน เพื่อไม่ให้เกิดอุปสรรคต่อการสอนและจัดบริการด้านต่าง ๆ ให้ครูได้ใช้สมรรถภาพของตนได้เต็มที่

9. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ประกอบด้วยการแจ้งข่าวคราวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนได้ทราบ แสวงหา และเลือกใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา พยายามหลีกเลี่ยงอิทธิพลในทางที่ผิดและไม่เหมาะสมของชุมชนที่จะมีผลต่อการสอน

10. การประเมินผล มีการวางแผนจัดระเบียบการประเมินผลและดำเนินการประเมินผลในทุกแง่ของโรงเรียนที่มีผลต่อการสอน

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประกอบด้วย งานทั้งหมดที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องจัดงาน ดูแล และควบคุมการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุภารกิจของการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ งานดังกล่าวประกอบด้วยงานหลัก ได้แก่ งานวิชาการ เป็นงานที่เกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน งานสนับสนุน ได้แก่ งานอาคารสถานที่ งานธุรการและการเงิน งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์กับชุมชน อย่างไรก็ดี งานนิเทศจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานไปในทางที่ดีขึ้น

<u>การนิเทศในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน</u>

ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 โรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน จัดว่าเป็นโรงเรียน ประเภทมาตรา 15 (2) เป็นโรงเรียนที่ให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านอาชีพอย่างกว้างขวาง โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะ มีความมั่นใจในการประกอบอาชีพที่ทำอยู่อย่างเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง สังคมและตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 35 - 38)

ในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบ การนิเทศนับว่าเป็นตัวการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพเช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชนลักษณะอื่น การนิเทศเป็นกระบวนการสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องใช้ควบคู่ไปกับการบริหารงานดังที่ สงัด อุทรานันท์ (2529 : 33 - 34) ให้ความเห็นว่า การที่จะได้มาซึ่งผลผลิตทางการศึกษานั้น หากดำเนินการโดยผ่านการนิเทศแล้ว ผลผลิตและผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงานจะเกิดขึ้นแต่ในทางที่ดีเท่านั้น ความรู้จากการนิเทศสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับการนิเทศในโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียนในปัจจุบันยังไม่สามารถนิเทศได้อย่างจริงจัง แต่มีลักษณะเป็นแบบตรวจตรามากกว่าการแนะนำช่วยเหลือให้ผู้บริหาร และครูมีความสามารถในการบริหารและจัดการเรียนการสอน ทำให้การพัฒนาการเรียนการสอนไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้จัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 แต่ก็ยังเป็นหน่วยงานใหม่ที่เพิ่งจัดระบบและจัดกำลังบุคลากรในกลุ่มงานนิเทศโรงเรียนอาชีวศึกษาและการศึกษานอกระบบเท่านั้น ซึ่งก็ยังไม่เพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนโรงเรียนทั้งหมด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ประกาศนโยบายและจุดเน้นการพัฒนาการศึกษาเอกชนเพื่อเร่งส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนเอกชนทุกระดับ และทุกประเภท โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวิชาการของโรงเรียนเอกชนให้มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของประชาชน พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพโรงเรียน เพื่อยกระดับมาตราฐานคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท โดยสนับสนุนช่วยเหลือให้โรงเรียนได้ประเมิน และพัฒนาตนเองไปสู่เกณฑ์มาตราฐานดังกล่าว

2. พัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเอกชนให้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ มีความตระหนักถึงความสำคัญในหน้าที่ และการปฏิบัติตามหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้สามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

3. สนับสนุนโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม หรือเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการพัฒนา และยกระดับคุณภาพชีวิตตนเองให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

4. ให้มีการตรวจเยี่ยมและนิเทศการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชน เพื่อเป็นกำลังใจให้แก่บุคลากรในโรงเรียน พร้อมทั้งให้การนิเทศในด้านวิชาการให้มากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรมการการศึกษาเอกชน. 2537 : เอกสารอัดสำเนา)

นอกจากนี้แผนพัฒนาการศึกษาฯ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีนโยบายชัดเจนที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้มีมาตรฐานสูงขึ้น และนำไปสู่ความเป็นเลิศ มาตรฐานสำคัญประการหนึ่งก็คือ การใช้กระบวนการรับรองมาตรฐานที่เน้นการให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการกำหนดคุณลักษณะของโรงเรียนที่ดี และจัดทำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา และขั้นตอนดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อการรองรับมาตรฐานสำหรับโรงเรียนเอกชนทุกประเภท และทุกระดับการศึกษา ดังนั้น การนิเทศการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อนำไปสู่การเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน ดังกล่าว

จากผลรายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบที่ส่งผลสำเร็จของการบริหารโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ ผลปรากฏว่า การบริหารด้านวิชาการนับว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการบริหารโรงเรียน เพราะถ้าโรงเรียนใดมีความสามารถด้านวิชาการดี ก็จะส่งผลให้โรงเรียนนั้น ๆ มีชื่อเสียงทำให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะมาเรียนด้วยความสมัครใจ ด้วยเหตุนี้โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารกิจการระดับสูง จึงให้ความสำคัญในการบริหารด้านนี้ค่อนข้างมาก โดยผู้บริหารมีขั้นตอนในการบริหารโดยการจัดหลักสูตรและคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงาน และผู้เรียนเป็นหลัก มีการปรึกษาหารือกันระหว่างผู้บริหารและคณะกรรมการในการจัดหาคู่มือ และตำราเรียนให้ได้มาตรฐานและเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้การจัดหลักสูตรแก่ผู้เรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงได้กำหนดการจัดการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อที่จะได้มาตรฐานแบบเดียวกัน และก็ยังจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยมีการฝึกอบรมให้แก่อาจารย์ผู้สอนในการนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างง่าย ๆ และชัดเจน และที่ขาดเสียไม่ได้สำหรับการบริหารด้านวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารกิจการระดับ

สูงก็คือ ผู้บริหารจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานอยู่ตลอดเวลา (สุนิสา เนียมเปรม. 2534 : 54)

<u>งานวิจัยที่เกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเอกชน</u>

ด้วยนโยบายในการพัฒนาการศึกษาเอกชน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้เน้นการส่งเสริมและปรับปรุงในด้านคุณภาพโรงเรียนเอกชนทุกระดับ ทุกประเภท โดยการเร่งปรับปรุงระบบการนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงและให้การนิเทศเป็นไปอย่างทั่วถึง เพื่อปรับปรุงกระบวนการสอนของครูและให้สนองความต้องการทางด้านวิชาการของครูมากขึ้นด้วย สำหรับปัจจัยที่จะช่วยสนับสนุนงานวิชาการได้จากการสำรวจความต้องการงานนิเทศการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ ความต้องการด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาด้านอื่น ๆ โดยโรงเรียนควรได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาในแต่ละโรงเรียน

โภดา โกมุทผล (2523 : 27-28) ได้ศึกษาความต้องการของครูในโรงเรียนที่มีต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พบว่า งานวิชาการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และงานธุรการการเงิน สูงกว่าเกณฑ์ปานกลาง

อรพินทร์ กุลประภา (2524 : จ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการสอนมีความเห็นว่า การพัฒนาบุคลากรควรจะได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนามากที่สุด

วิลาวัณย์ ตันวัฒนะพงษ์ (2525 : 201) ได้ศึกษาความเห็นของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการมาก แต่ยังใช้แหล่งความรู้ในท้องถิ่นน้อย ปัญหาวิชาการที่ครูประสบอยู่ คือ ขาดโอกาสเข้ารับการอบรมทางวิชาการ ขาดผู้ช่วยเหลือแนะนำด้านวิชาการ เป็นต้น

ธิดา หอวัฒนกุล (2525 : ง) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยกำหนดแนวปฏิบัติใน

การจัดการนิเทศการศึกษาออกเป็นห้าด้าน คือ ด้านนิเทศการสอน การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร การจัดบริการและส่งเสริมทางการศึกษา วางแผน วิจัยและประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า ครูใหญ่ ครูวิชาชีพ และครูวิชาสามัญ ในประเภทเกษตรกรรม พาณิชยกรรม และศิลปหัตถกรรม มีความเห็นว่า ต้องการการนิเทศการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทั้งห้าด้านในระดับมาก ส่วนในประเภทวิชาอุตสาหกรรม มีความต้องการในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นการวางแผนวิจัยและประเมินผล และสำหรับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษานั้น ต้องการให้โรงเรียนร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนปฏิบัติทุกข้อ

จำรัส เกิดควน (2526 : 104-105) ทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการนิเทศด้านวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูทุกกลุ่มต่างต้องการการนิเทศทางวิชาการมากทุกด้าน ไม่ว่าจะในด้านหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนและประเมินผล

ชนะ ธนะสมบูรณ์ (2526 : 93-95) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนคาทอลิก ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการบริหารบุคคลในโรงเรียนคาทอลิกเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร มีดังนี้

1. ขาดปัจจัยในการอบรมทางวิชาการและส่งครูไปดูงาน
2. ครูไม่ชอบเข้ารับการอบรม
3. ครูมุ่งแต่หารายได้พิเศษ จนไม่คำนึงถึงการเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเอง

ส่วนครูผู้สอนเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

3.1 ครูไม่ชอบเข้ารับการอบรม

3.2 ครูมุ่งแต่หารายได้ โดยไม่คำนึงถึงการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ตนเอง

3.3 สภาพทางเศรษฐกิจบังคับ ทำให้บุคลากรขาดความเสียสละเพื่อส่วนรวม

สุวิมล จิณณธนพงษ์ (2531 : 110) ได้ศึกษาความต้องการ ความรู้ทางการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีความต้องการด้านการบริหารงานวิชาการเป็นลำดับแรก

ถ้าจะกล่าวถึงปัญหาที่มักพบในโรงเรียนเอกชนก็คือ ครูวิชาชีพขาดประสบการณ์ความรู้ด้านการสอน เทคนิคการสอนวิชาชีพบางสาขา ขาดครูที่มีความรู้ความสามารถ ถึงแม้ว่าผู้บริหารจะแก้ปัญหาโดยการให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนก็ตาม แต่ปรากฏว่าโรงเรียนจะ

ดำเนินการตามที่เคยทำมา ดังนั้น จากปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรศึกษาวิธีการนิเทศอย่างมีระบบ เน้นให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ (ธิดา หอวัฒนกุล. 2526 : 66)

สุนิสา เนียมเปรม (2534 : 57) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบที่ส่งผลสำเร็จของการบริหารโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้เล็งเห็นถึงปัญหาและสิ่งที่จะต้องปรับปรุงให้กับโรงเรียนที่มีประสิทธิผลในการบริหารกิจการระดับต่ำและได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ คือ ผู้บริหารควรเน้นถึงความสำคัญของการจัดหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ไม่คำนึงถึงการดำเนินงานเพื่อธุรกิจให้มากเกินไป ซึ่งในการจัดหลักสูตรควรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเน้นถึงความมีประสิทธิภาพ แล้วผู้เรียนก็จะเป็นผู้เข้ามาหาโรงเรียนเอง โดยทางโรงเรียนไม่ต้องเสียเงินลงทุนกับการประชาสัมพันธ์ ส่วนเรื่องของครู อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารควรเน้นและคัดเลือกอาจารย์ที่มีประสิทธิภาพ และประสบการณ์ในการสอนจริง ๆ เมื่อสอนแล้วผู้เรียนสามารถที่จะรับเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ และอาจารย์ผู้สอนก็ควรที่จะมีรูปแบบเทคนิคการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรอีกด้วย

เสาวนีย์ พนัสสรณ์ (2535 : 115 - 116) ศึกษาวิจัยด้านความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาผู้เรียนภาษา ซึ่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนภาษาต่างประเทศภาคเอกชน พบว่า หลักสูตรไม่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ครูขาดทักษะในการสอน ไม่มีการฝึกภาคปฏิบัติ รวมทั้งอุปกรณ์ไม่เพียงพอ และจากข้อเสนอแนะของผู้เรียนเห็นควรให้มีการฝึกภาคปฏิบัติให้มากขึ้น จัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอ จัดเนื้อหาให้มีความยากง่ายเหมาะสมกับความรู้ของผู้เรียน

มงคล ตินตมุสิก (2535 : 110) ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่า มีปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ทั้งของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาขนาดกลาง และของโรงเรียนขนาดใหญ่มีอยู่ในระดับปานกลาง

สุวิมล ไชยเพชร (2536 : 81) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าเรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทการศึกษานอกระบบในกรุงเทพมหานคร พบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนตามทัศนะของผู้เรียน คือหลักสูตร

ไม่เหมาะสมกับเวลาเรียน ครูขาดทักษะในการสอน ไม่มีการฝึกภาคปฏิบัติ และอุปกรณ์ไม่เพียงพอและได้เสนอแนะให้มีการฝึกภาคปฏิบัติ และจัดอุปกรณ์การเรียนให้เพียงพอ และทันสมัย จัดขยายเวลาเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ครูควรใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และควรเพิ่มสาขาวิชาให้มากขึ้น

วันดี พูลสวัสดิ์ (2536 : 96) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทการศึกษานอกระบบโรงเรียน สาขาวิชาภาษาอังกฤษในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรยังขาดการจัดการ และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาให้ครูก้าวหน้าในการสอน ไม่มีเอกสารทางวิชาการใหม่ ๆ ให้ครูศึกษาเพิ่มเติม ทำให้ครูขาดโอกาสจะพัฒนาการสอนและไม่ก้าวหน้าในอาชีพของตน นอกจากนี้ปัญหาของครูบางคนไม่สนใจเข้ารับการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาการสอน ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียนไม่มีเวลาไปรับการอบรมสัมมนาเพื่อนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาโรงเรียน สำหรับข้อเสนอแนะ คือ ควรเพิ่มพูนความรู้ในด้านการบริหารของบุคลากร เข้ารับการอบรมหรือศึกษาเพิ่มเติม และควรจัดกลุ่มตั้งเป็นสมาคม โดยมีคณะกรรมการบริหารเพื่อช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในการแก้ปัญหา และพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

<u>งานวิจัยในต่างประเทศ</u>

จาดวิสีน (Jacquelyn. 1973 : 3165 - A - 3166 - A) ได้ศึกษาความต้องการและการเลือกกิจกรรมการนิเทศตามการรับรู้ของครูในรัฐจอร์เจีย ในระหว่างปี ค.ศ. 1970 - 1971 ผลการวิจัยพบว่า ครูต้องการรับการนิเทศเป็นกลุ่มย่อย ๆ และมุ่งส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ สถานภาพของครูมีผลต่อความต้องการรับการนิเทศและการเลือกกิจกรรมการนิเทศดังนี้ คือ ครูผู้หญิงมีความต้องการรับการนิเทศ และการเลือกกิจกรรมการนิเทศมากกว่าครูผู้ชาย ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงมีความต้องการการนิเทศมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอน 20 ปี หรือมากกว่ามีความต้องการการนิเทศมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า นอกจากนี้ขนาดของโรงเรียนยังมีผลต่อความต้องการการนิเทศ และการเลือกกิจกรรมนิเทศด้วย

เบยีน (Beyene. 1983 : 2168 - A) ได้ศึกษาชนิดของการนิเทศที่โรงเรียนต้องการของประเทศกำลังพัฒนา โดยทำการศึกษาในประเทศเอธิโอเปีย วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเทคนิคการนิเทศการศึกษาที่ใช้อย่างแพร่หลาย เปรียบเทียบแนวความคิดในการนิเทศการศึกษา ศึกษาประวัติความเป็นมาของการศึกษาในเอธิโอเปีย พิจารณาความเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาของขนบธรรมเนียมประเพณี ประเมินการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ทัศนคติของครู ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่สามารถนำไปใช้ และแนะนำเทคนิคที่มีส่วนทำให้ประสบผลสำเร็จ โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการได้รับการนิเทศมาก กิจกรรมในการนิเทศที่นิยมใช้และเป็นประโยชน์ คือ การอบรม แนะนำ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสาธิตการสอนโดยศึกษานิเทศก์ การอภิปรายร่วมของครู การเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน โดยครูชอบการนิเทศที่ไม่ใช่การบังคับบัญชาเป็นหลัก

จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาการนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะสภาพการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และเทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ครูผู้สอนควรได้รับการช่วยเหลือแนะนำเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และปรับปรุงการสอนให้ทันสมัย การปรับปรุงคุณภาพผู้สอนดังกล่าว คือ การนิเทศซึ่งก่อนมีการนิเทศต้องมีการสำรวจสภาพความต้องการที่จำเป็นแท้จริงเสียก่อน เพื่อทราบว่าความต้องการอันไหนเป็นความต้องการที่แท้จริง และสำคัญกว่ากัน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การสังเกต แล้วนำมาวิเคราะห์ผล นำมาเป็นแนวทางการจัดการนิเทศต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับความต้องการของโรงเรียนในการนิเทศการศึกษา ว่าโรงเรียนมีความต้องการแต่ละเรื่องแต่ละประเด็นอยู่ในระดับใด และความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีตำแหน่ง วุฒิ และประสบการณ์ต่างกัน จะเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทนอกระบบโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2538 มีโรงเรียนดังกล่าวรวมทั้งสิ้น 871 โรง ในการวิจัยนี้ต้องการสอบถามผู้บริหารโรงเรียนโรงละ 1 คน ดังนั้นจำนวนผู้บริหารที่ถือเป็นประชากรสำหรับการวิจัยมีทั้งสิ้น 871 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยคิดอัตราส่วนร้อยละ 50 ของแต่ละกลุ่มสาขาวิชา จะได้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 435 คน จากโรงเรียน 435 โรง

2. ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มโรงเรียนในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาด้วยการสุ่มอย่างมีระบบ โดยถือตามบัญชีรายชื่อโรงเรียน เลือกมาในอัตราส่วน 2 : 1 จะได้จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มวิชา ดังแสดงในตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง แยกตามกลุ่มวิชา

กลุ่มวิชา	จำนวนทั้งหมด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. กลุ่มวิชาภาษา	249	125
2. กลุ่มวิชาพาณิชย์	447	223
3. กลุ่มวิชาอุตสาหกรรม	129	64
4. กลุ่มวิชาคหกรรม	254	127
5. กลุ่มวิชาศิลป	9	4
6. กลุ่มวิชาอื่น ๆ	30	15
รวม	871	435

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน จากทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการด้านการนิเทศการศึกษา

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่าของ สิเคิร์ท (Likert Scale)

3. สร้างแบบสอบถามโดยใช้ข้อมูลจากข้อ 1 เสนอประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตรงตามด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้มีความชัดเจนและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ เป็นการหาความเที่ยงตรงแบบ Face Validity

<u>ลักษณะของเครื่องมือ</u>

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ ตำแหน่งบริหารโรงเรียน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน สาขาวิชาที่เปิดสอน จำนวนนักเรียนในแต่ละปี และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ช่วงคะแนน ครอบคลุมเนื้อหา 4 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ รวม 40 ข้อ ในแต่ละข้อคำถามจะมีช่วงคะแนนให้ผู้ตอบพิจารณาเลือกตอบว่ามีความต้องการเพียงใดกับข้อคำถามนั้น ความหมายของระดับคะแนนมีดังนี้

1 หมายถึง ระดับความต้องการ น้อยที่สุด

2 หมายถึง ระดับความต้องการ น้อย

3 หมายถึง ระดับความต้องการ ปานกลาง

4 หมายถึง ระดับความต้องการ มาก

5 หมายถึง ระดับความต้องการ มากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปให้โรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือผู้บริหารตอบแบบสอบถาม แล้วส่งกลับให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ การเก็บข้อมูลดำเนินการระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2539 ถึง 31 ตุลาคม 2539 รวมเวลาเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 3 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำข้อมูลที่ได้มาลงรหัสในแบบรายการสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Packge for the Social Science) เพื่อ

2.1 หาค่าร้อยละของแบบสอบถามตอนที่ 1 ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

2.2 หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มด้วย t - test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Anova) สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 2

สำหรับแบบสอบถามปลายเปิดในตอนที่ 3 ได้ทำการวิเคราะห์โดยการจำแนกคำตอบออกตามเนื้อหา ทำการแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละของคำตอบแต่ละข้อ เพื่อนำไปพิจารณาหาข้อสรุปหรือแนวโน้มต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ได้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม
4. ความคิดเห็นเพิ่มเติม

<u>ตอนที่ 1</u> : <u>ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง</u>

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 370 คน ข้อมูลส่วนตัวได้นำเสนอในตาราง 3 ดังต่อไปนี้

ตาราง 3 ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	370	100.00
1. ตำแหน่งบริหาร		
ผู้รับใบอนุญาต	176	47.57
ผู้จัดการ	71	19.19
ครูใหญ่	111	30.00
ครูทำหน้าที่บริหาร	12	3.24
2. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	116	31.35
ปริญญาตรี	131	35.41
สูงกว่าปริญญาตรี	123	33.24
3. ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน		
น้อยกว่า 5 ปี	70	18.92
ระหว่าง 5 - 10 ปี	131	35.41
มากกว่า 10 ปี	169	45.67
4. จำนวนสาขาวิชาที่เปิดสอน		
สาขาวิชาเดียว	203	54.86
หลายสาขาวิชา	167	45.14
5. ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดใหญ่ (นักเรียนมากกว่า 1,000 คน)	58	15.68
ขนาดค่อนข้างใหญ่ (ระหว่าง 501 - 1,000 คน)	73	19.73
ขนาดกลาง (ระหว่าง 100 - 500 คน)	163	44.05
ขนาดเล็ก (น้อยกว่า 100 คน)	76	20.54

จากตาราง 3 ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 370 คน เมื่อแยกตามตำแหน่งบริหารโรงเรียน พบว่า ร้อยละ 47.57 เป็นผู้รับใบอนุญาต ร้อยละ 30.00 เป็นครูใหญ่ ร้อยละ 19.19 เป็นผู้จัดการ และที่เหลือร้อยละ 3.24 เป็นครูทำหน้าที่บริหาร ในด้านวุฒิการศึกษา ร้อยละ 35.41 มีวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 33.24 มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี และที่เหลือร้อยละ 31.35 มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ด้านประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน แยกเป็น ร้อยละ 45.67 มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 35.41 มีประสบการณ์ระหว่าง 5 - 10 ปี และร้อยละ 18.92 มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวนสาขาวิชาที่สถาบันเปิดสอน พบว่า โรงเรียนร้อยละ 54.86 เปิดสอนสาขาวิชาเดียว และร้อยละ 45.14 เปิดสอนหลายสาขาวิชา ด้านขนาดของโรงเรียน ซึ่งถือตามจำนวนนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา พบว่า ร้อยละ 15.68 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนมากกว่า 1,000 คน ร้อยละ 19.73 เป็นโรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่ มีนักเรียนระหว่าง 501 - 1,000 คน ร้อยละ 44.05 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนระหว่าง 100 - 500 คน และที่เหลือร้อยละ 20.54 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนน้อยกว่า 100 คน

<u>ตอนที่ 2</u> : <u>ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา</u>

การนำเสนอความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนได้นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคำตอบเป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน และเพื่อให้การนำเสนอมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดค่าเฉลี่ยของความต้องการออกเป็น 3 ระดับ คือ ระหว่าง 1.00 - 2.33 หมายถึง มีความต้องการในระดับน้อย ระหว่าง 2.34 - 3.66 หมายถึง มีความต้องการในระดับปานกลาง และระหว่าง 3.67 - 5.00 หมายถึง มีความต้องการในระดับมาก

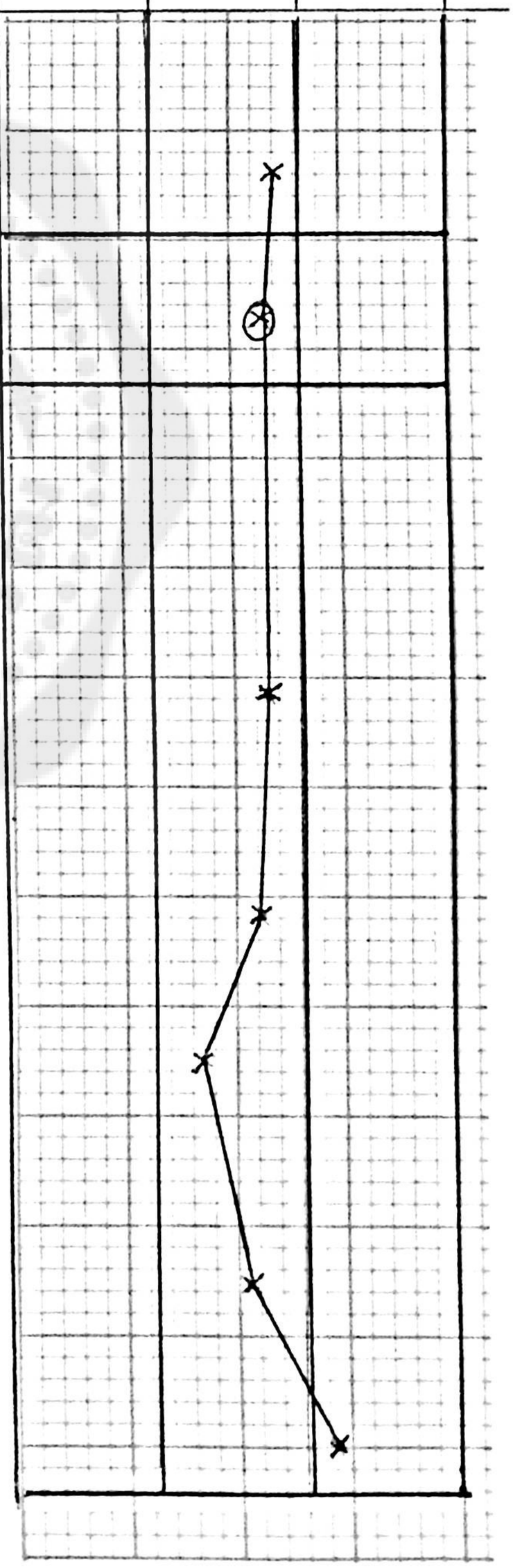
นอกจากนี้ยังได้นำค่าเฉลี่ยทั้งรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน นำเสนอในรูปแผนภูมิ (Profile) เพื่อให้สะดวกต่อการอ่าน ดังแสดงในตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 4 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน

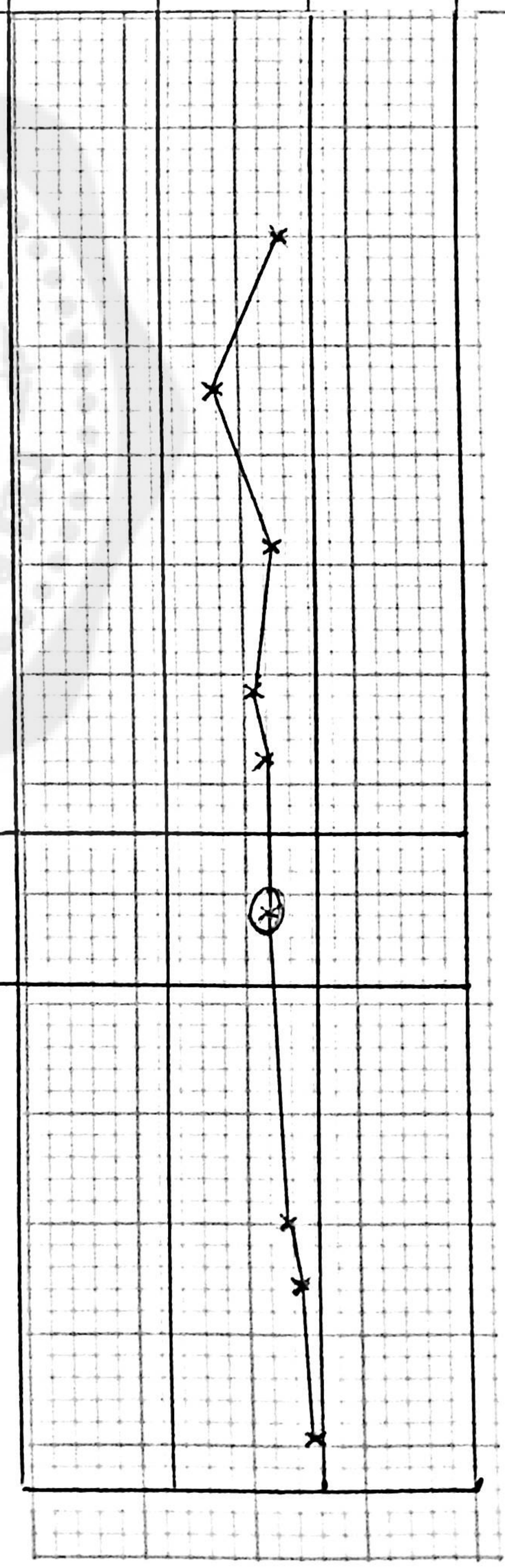
ความต้องการการนิเทศการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แผนภูมิค่าเฉลี่ยความต้องการ
			น้อย / ปานกลาง / มาก 1.00 2.33 3.66 5.00
<u>ด้านหลักสูตร</u>			
1. ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย	3.68	1.01	
2. ความรู้เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร	3.41	0.93	
3. ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร	3.34	0.96	
4. ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตร	3.42	1.00	
5. ความรู้เกี่ยวกับการจัดตารางสอนให้เหมาะสมกับชั่วโมงเรียน	3.00	1.10	
6. ความรู้เกี่ยวกับการเลือกเนื้อหาและการลำดับเนื้อหาหลักสูตร	3.24	1.10	
7. การจัดประชุม/สัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ ๆ และหลักสูตรจากต่างประเทศ	3.27	1.03	
8. แนวทางการเทียบโอนวิชากับโรงเรียนสายสามัญ	3.31	1.30	
9. การนำหลักสูตรท้องถิ่นมาปรับใช้ในโรงเรียน	2.75	1.12	

ตาราง 4 (ต่อ)

ความต้องการการนิเทศการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แผนภูมิค่าเฉลี่ยความต้องการ น้อย / ปานกลาง / มาก 1.00 2.33 3.66 5.00
10. ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.28	1.00	
รวมความต้องการด้านหลักสูตร	3.27	0.73	
ด้านการเรียนการสอน			
1. ความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการสอน แผนบทเรียน การเตรียมการสอน บันทึกการสอน	3.27	1.03	
2. ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอนยุคใหม่ ตัวอย่างเช่น Hardware & Software ทางการสอน	3.16	1.06	
3. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอน	2.68	0.91	
4. ความต้องการความร่วมมือกันในการสอนในลักษณะระบบโรงเรียนโรงงาน	3.01	1.09	
5. การสนับสนุนครูให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเอง	3.71	0.99	

ตาราง 4 (ต่อ)

ความต้องการการนิเทศการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แผนภูมิค่าเฉลี่ยความต้องการ น้อย 1.00 – ปานกลาง 2.33 – มาก 3.66 – 5.00
6. จัดหาวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ มาให้ความรู้แก่ครูในด้านการพัฒนาการเรียนการสอน	3.33	1.04	
7. การประสานงานเพื่อการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ	2.98	1.22	
8. เป็นที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.25	1.01	
9. การสอนวิชาชีพแบบให้ฝึกงานกับผู้มีฝีมือ	3.14	1.11	
10. การบูรณาการในการสอนวิชาชีพ	3.17	1.01	
รวมด้านการเรียนการสอน	3.17	0.74	
<u>ด้านสื่อการสอน</u>			
1. ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อและผลิตสื่อการสอน	3.32	0.96	
2. คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งสื่อที่ทันสมัย	3.51	0.95	
3. การสนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอน	3.61	0.82	

ตาราง 4 (ต่อ)

ความต้องการการนิเทศการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แผนภูมิค่าเฉลี่ยความต้องการ น้อย / ปานกลาง / มาก 1.00 2.33 3.66 5.00
4. ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ	3.67	0.80	
5. เผยแพร่สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ	3.61	0.81	
6. การสนับสนุนเอกสาร ตำราหรือหนังสือเรียน	3.91	1.01	
7. มีศูนย์ปฏิบัติการด้านสื่อการสอนที่กลุ่มโรงเรียนหรือโรงเรียน	3.16	1.08	
8. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนเป็นประจำ	2.97	0.99	
9. การสร้างสื่อและแสวงหาสื่อใหม่ ๆ เพื่อเป็นแบบอย่าง	3.13	0.95	
10. ติดตามผลการใช้สื่อการสอน	3.20	0.87	
รวมด้านสื่อการสอน	3.37	0.67	
<u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>			
1. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผล	3.33	0.81	
2. ความรู้เกี่ยวกับการวัดความรู้	3.34	0.76	
3. ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลทักษะ	3.33	0.72	

ตาราง 4 (ต่อ)

ความต้องการการนิเทศการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แผนภูมิค่าเฉลี่ยความต้องการ น้อย / ปานกลาง / มาก 1.00 2.33 3.66 5.00
4. ความรู้เกี่ยวกับการประเมินเจตคติ	3.22	0.76	
5. ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลด้วยวิธีสังเกต	3.29	0.83	
6. ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลด้วยแผนภูมิแสดงความก้าวหน้า (Progress chart)	3.20	0.86	
7. การฝึกอบรมเรื่องการประเมินผล	3.22	0.98	
8. การฝึกอบรมเรื่องเทคนิคการสร้างและใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	3.29	0.97	
9. ความรู้ในการนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน	3.42	0.94	
10. เกณฑ์การประเมินผลเพื่อวัดกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกัน และในสถานการณ์ที่ต่างกัน	3.41	0.90	
รวมด้านการวัดและประเมินผล	3.30	0.66	
รวมทุกด้าน	3.28	0.70	

จากตาราง 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา สำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสรุปได้ดังนี้

1. <u>ความต้องการโดยรวม</u>

ความต้องการโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยของทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้

1) ด้านสื่อการสอน ($\bar{X}$ = 3.37)

2) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X}$ = 3.30)

3) ด้านหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.27)

4) ด้านการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.17)

2. <u>ความต้องการเป็นรายข้อ</u>

เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้อ พบว่าความต้องการในระดับมากมี 4 ข้อ ระดับปานกลาง มี 36 ข้อ และระดับน้อยไม่มี

ข้อที่มีความต้องการในระดับมาก เรียงตามลำดับมีดังนี้

1) การสนับสนุนเอกสาร ตำรา หรือหนังสือเรียน ($\bar{X}$ = 3.91)

2) การสนับสนุนครูให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเอง ($\bar{X}$ = 3.71)

3) ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร ให้ทันสมัย ($\bar{X}$ = 3.68)

4) ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ($\bar{X}$ = 3.67)

ข้อที่มีความต้องการในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับมีดังนี้

1) การสนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.61)

2) เผยแพร่สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ($\bar{X}$ = 3.61)

3) คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งสื่อที่ทันสมัย ($\bar{X}$ = 3.51)

4) ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.42)

5) ความรู้ในการนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.42)

6) ความรู้เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.41)

7) เกณฑ์การประเมินผลเพื่อวัดกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันและในสถานการณ์ที่ต่างกัน ($\bar{X}$ = 3.41)

8) ความรู้เกี่ยวกับการกำกับหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.34)

9) ความรู้เกี่ยวกับการวัดความรู้ ($\bar{X}$ = 3.34)

10) จัดหาวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ มาให้ความรู้แก่ครูในด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.33)

11) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผล ($\bar{X}$ = 3.33)

12) ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลทักษะ ($\bar{X}$ = 3.33)

13) ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อและผลิตสื่อการสอน ($\bar{X}$ = 3.32)

14) แนวทางการเทียบโอนวิชากับโรงเรียนสายสามัญ ($\bar{X}$ = 3.31)

15) ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลด้วยวิธีสังเกต ($\bar{X}$ = 3.29)

16) การฝึกอบรมเรื่องเทคนิคการสร้างและใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผล ($\bar{X}$ = 3.29)

17) ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}$ = 3.28)

18) การจัดประชุม/สัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ ๆ และหลักสูตรจากต่างประเทศ ($\bar{X}$ = 3.27)

19) ความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการสอน แผนบทเรียน การเตรียมการสอน บันทึกการสอน ($\bar{X}$ = 3.27)

20) เป็นที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.25)

21) ความรู้เกี่ยวกับการเลือกเนื้อหา และการลำดับเนื้อหาหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.24)

22) ความรู้เกี่ยวกับการประเมินเจตคติ ($\bar{X}$ = 3.22)

23) การฝึกอบรมเรื่องการประเมินผล ($\bar{X}$ = 3.22)

24) ติดตามผลการใช้สื่อการสอน ($\bar{X}$ = 3.20)

25) ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลด้วยแผนภูมิแสดงความก้าวหน้า (Progress chart) ($\bar{X}$ = 3.20)

26) การบูรณาการในการสอนวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 3.17)

27) ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอนยุคใหม่ ตัวอย่างเช่น Hardware & Software ทางการสอน ($\bar{X}$ = 3.16)

28) มีศูนย์บฏิบัติการด้านสื่อการสอนที่กลุ่มโรงเรียนหรือโรงเรียน ($\bar{X}$ = 3.16)

29) การสอนวิชาชีพแบบให้ฝึกงานกับผู้มีฝีมือ ($\bar{X}$ = 3.14)

30) การสร้างสื่อและแสวงหาสื่อใหม่ ๆ เพื่อเป็นแบบอย่าง ($\bar{X}$ = 3.13)

31) ความต้องการความร่วมมือกันในการสอนในลักษณะระบบโรงเรียนโรงงาน ($\bar{X}$ = 3.01)

32) ความรู้เกี่ยวกับการจัดตารางสอนเพื่อให้เหมาะสมกับชั่วโมงเรียน ($\bar{X}$ = 3.00)

33) การประสานงานเพื่อการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ($\bar{X}$ = 2.98)

34) จัดนิทรรศการเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนเป็นประจำ ($\bar{X}$ = 2.97)

35) การนำหลักสูตรท้องถิ่นมาปรับใช้ในโรงเรียน ($\bar{X}$ = 2.75)

36) ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอน ($\bar{X}$ = 2.68)

<u>ตอนที่ 3</u> : <u>การเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการศึกษาตามตัวแปรอิสระ</u>

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้เป็นการเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการศึกษาตามตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร ในการนำเสนอจึงได้แบ่งออกเป็น 5 ตอนย่อย ตามลำดับดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบโดยตำแหน่งบริหารโรงเรียน

3.2 การเปรียบเทียบโดยวุฒิการศึกษา

3.3 การเปรียบเทียบโดยประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน

3.4 การเปรียบเทียบโดยจำนวนสาขาวิชาที่โรงเรียนนั้นเปิดสอน

3.5 การเปรียบเทียบโดยขนาดของโรงเรียน

ผลการเปรียบเทียบมีดังต่อไปนี้

3.1 การเปรียบเทียบโดยตำแหน่งบริหาร

เมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามออกตามตำแหน่งบริหารในโรงเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม จะได้จำนวนดังนี้คือ ผู้รับใบอนุญาต จำนวน 176 คน ผู้จัดการ จำนวน 71 คน ครูใหญ่ จำนวน 111 คน และครูทำหน้าที่บริหาร จำนวน 12 คน การเปรียบเทียบความคิดเห็นได้ทำการทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F - test) โดยดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังแสดงในตาราง 5, 6 และ 7 ต่อไปนี้

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามตำแหน่งบริหาร

ด้าน/ตำแหน่งบริหาร	N	$\bar{X}$	S.D.
ด้านหลักสูตร			
ผู้รับใบอนุญาต	176	3.31	.75
ผู้จัดการ	71	3.39	.68
ครูใหญ่	111	3.17	.74
ครูทำหน้าที่บริหาร	12	2.75	.23
ด้านการเรียนการสอน			
ผู้รับใบอนุญาต	176	3.19	.68
ผู้จัดการ	71	3.37	.62
ครูใหญ่	111	3.04	.88
ครูทำหน้าที่บริหาร	12	2.88	.50

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้าน/ตำแหน่งบริหาร	N	$\bar{X}$	S.D.
<u>ด้านสื่อการสอน</u>			
ผู้รับใบอนุญาต	176	3.38	.57
ผู้จัดการ	71	3.48	.66
ครูใหญ่	111	3.38	.75
ครูทำหน้าที่บริหาร	12	2.63	.90
<u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>			
ผู้รับใบอนุญาต	176	3.24	.59
ผู้จัดการ	71	3.61	.63
ครูใหญ่	111	3.18	.74
ครูทำหน้าที่บริหาร	12	3.35	.58
<u>รวมทุกด้าน</u>			
ผู้รับใบอนุญาต	176	3.28	.54
ผู้จัดการ	71	3.46	.58
ครูใหญ่	111	3.19	.40
ครูทำหน้าที่บริหาร	12	2.90	.43

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามตำแหน่งบริหาร

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. <u>ด้านหลักสูตร</u>				
ระหว่างกลุ่ม	3	5.69	1.89	3.67*
ภายในกลุ่ม	366	189.38	0.52	
รวม	369	195.08		
2. <u>ด้านการเรียนการสอน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	3	5.71	1.90	3.55*
ภายในกลุ่ม	366	196.40	0.54	
รวม	369	202.11		
3. <u>ด้านสื่อการสอน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	3	7.35	2.45	5.61*
ภายในกลุ่ม	366	159.76	0.44	
รวม	369	167.12		

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
4. <u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>				
ระหว่างกลุ่ม	3	9.03	3.01	7.18*
ภายในกลุ่ม	366	153.49	0.42	
รวม	369	162.52		
5. <u>รวมทุกด้าน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	3	78.69	26.23	4.47*
ภายในกลุ่ม	366	2148.94	5.87	
รวม	369	2227.64		

ผลการเปรียบเทียบในตาราง 6 พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและโดยรวม จึงได้นำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ดังแสดงในตาราง 7 ต่อไปนี้

ตาราง 7 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามตำแหน่งบริหาร

ด้าน/ตำแหน่ง	ค่าเฉลี่ย	ผลการเปรียบเทียบ			
1. ด้านหลักสูตร		ครู	ครูใหญ่	ผู้รับใบอนุญาต	ผู้จัดการ
		2.75	3.17	3.31	3.39
ครู	2.75	-	0.42*	0.56*	0.64*
ครูใหญ่	3.17		-	0.14	0.22
ผู้รับใบอนุญาต	3.31			-	0.08
ผู้จัดการ	3.39				-
2. ด้านการเรียนการสอน		ครู	ครูใหญ่	ผู้รับใบอนุญาต	ผู้จัดการ
		2.88	3.04	3.19	3.36
ครู	2.88	-	0.16	0.31*	0.48*
ครูใหญ่	3.04		-	0.15	0.32*
ผู้รับใบอนุญาต	3.19			-	0.17
ผู้จัดการ	3.36				-

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้าน/ตำแหน่ง	ค่าเฉลี่ย	ผลการเปรียบเทียบ			
3. ด้านสื่อการสอน					
		ครู	ครูใหญ่	ผู้รับใบอนุญาต	ผู้จัดการ
		2.63	3.37	3.38	3.47
ครู	2.63	-	0.74*	0.75*	0.84*
ครูใหญ่	3.37		-	0.01	0.10
ผู้รับใบอนุญาต	3.38			-	0.09
ผู้จัดการ	3.47				-
4. ด้านการวัดและประเมินผล					
		ครูใหญ่	ผู้รับใบอนุญาต	ครู	ผู้จัดการ
		3.18	3.24	3.35	3.61
ครูใหญ่	3.18	-	0.06	0.17	0.43*
ผู้รับใบอนุญาต	3.24		-	0.11	0.37*
ครู	3.35			-	0.26
ผู้จัดการ	3.61				-

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้าน/ตำแหน่ง	ค่าเฉลี่ย	ผลการเปรียบเทียบ			
5. รวมทุกด้าน		ครู	ครูใหญ่	ผู้รับใบอนุญาต	ผู้จัดการ
		11.62	12.77	13.12	13.85
ครู	11.62	-	1.15*	1.50*	2.23*
ครูใหญ่	12.77		-	0.35	1.08*
ผู้รับใบอนุญาต	13.12			-	0.73
ผู้จัดการ	13.85				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ในตาราง 7 สรุปได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 คู่ คือ ระหว่างผู้จัดการกับครู ระหว่างผู้รับใบอนุญาตกับครู และระหว่างครูใหญ่กับครู แต่ในระหว่างผู้บริหารทั้ง 3 ตำแหน่งนั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารทั้ง 3 ตำแหน่ง คือ ผู้จัดการ ผู้รับใบอนุญาต และครูใหญ่ เห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านหลักสูตรสูงกว่าความต้องการของครู

2. ด้านการเรียนการสอน

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 คู่ คือ ระหว่างผู้จัดการกับครู ระหว่างผู้รับใบอนุญาตกับครู และระหว่างผู้จัดการกับครูใหญ่ แต่ในระหว่างตำแหน่งครูใหญ่กับครู ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารในตำแหน่งผู้จัดการและผู้รับใบอนุญาตเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านการเรียนการสอนสูงกว่าความต้องการของครู และผู้บริหารในตำแหน่งผู้จัดการเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านการเรียนการสอนสูงกว่าความต้องการของครูใหญ่

3. <u>ด้านสื่อการสอน</u>

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 คู่ คือ ระหว่างผู้จัดการกับครู ระหว่างผู้รับใบอนุญาตกับครู และระหว่างครูใหญ่กับครู แต่ในระหว่างผู้บริหารทั้ง 3 ตำแหน่งนั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารทั้ง 3 ตำแหน่ง คือ ผู้จัดการ ผู้รับใบอนุญาต และครูใหญ่ เห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านสื่อการสอนสูงกว่าความต้องการของครู

4. <u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 2 คู่ คือ ระหว่างผู้จัดการกับครูใหญ่ และระหว่างผู้จัดการกับผู้รับใบอนุญาต นอกนั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารในตำแหน่งผู้จัดการเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านการวัดและประเมินผลสูงกว่าความต้องการของครูใหญ่และของผู้รับใบอนุญาต

5. <u>รวมทุกด้าน</u>

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 4 คู่ คือ ระหว่างผู้จัดการกับครู ระหว่างผู้รับใบอนุญาตกับครู ระหว่างครูใหญ่กับครู และระหว่างผู้จัดการกับครูใหญ่ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารในตำแหน่งผู้จัดการ ผู้รับใบอนุญาต และครูใหญ่ เห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษารวมทุกด้านสูงกว่าความต้องการของครู และผู้บริหารในตำแหน่งผู้จัดการเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษารวมทุกด้านสูงกว่าความต้องการของครูใหญ่

ข้อสังเกตจากการเปรียบเทียบทั้ง 5 กรณี พบว่ามีการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นตรงกันทั้งหมดคือ ผู้จัดการเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาในทุกด้านสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้รับใบอนุญาต ครูใหญ่ และครู เห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการน้อยที่สุด แนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกันทั้ง 5 กรณี

3.2 การเปรียบเทียบโดยวุฒิการศึกษา

เมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามออกตามวุฒิการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม จะได้จำนวนดังนี้คือ วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 116 คน วุฒิปริญญาตรี จำนวน 131 คน และวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 123 คน การเปรียบเทียบความต้องการได้ทำการทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F - test) โดยดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังแสดงในตาราง 8, 9 และ 10 ต่อไปนี้

ตาราง 8 ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา

ด้าน/วุฒิการศึกษา	N	$\bar{X}$	S.D.
ด้านหลักสูตร			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	116	3.03	.72
ปริญญาตรี	131	3.48	.63
สูงกว่าปริญญาตรี	123	3.26	.77
ด้านการเรียนการสอน			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	116	2.96	.81
ปริญญาตรี	131	3.43	.65
สูงกว่าปริญญาตรี	123	3.09	.69

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้าน/วุฒิการศึกษา	N	$\bar{X}$	S.D.
<u>ด้านสื่อการสอน</u>			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	116	3.11	.71
ปริญญาตรี	131	3.51	.54
สูงกว่าปริญญาตรี	123	3.47	.70
<u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	116	3.18	.63
ปริญญาตรี	131	3.35	.58
สูงกว่าปริญญาตรี	123	3.35	.76
<u>รวมทุกด้าน</u>			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	116	3.07	.65
ปริญญาตรี	131	3.44	.52
สูงกว่าปริญญาตรี	123	3.29	.62

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. <u>ด้านหลักสูตร</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	12.62	6.31	12.69*
ภายในกลุ่ม	367	182.46	0.50	
รวม	369	195.08		
2. <u>ด้านการเรียนการสอน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	14.62	7.31	14.31*
ภายในกลุ่ม	367	187.49	0.51	
รวม	369	202.11		
3. <u>ด้านสื่อการสอน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	11.59	5.79	13.69*
ภายในกลุ่ม	367	155.51	0.42	
รวม	369	167.11		

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
4. <u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.42	1.21	2.78
ภายในกลุ่ม	367	160.09	0.44	
รวม	369	162.52		
5. <u>รวมทุกด้าน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	138.53	69.27	12.17*
ภายในกลุ่ม	367	2089.11	5.69	
รวม	369	2227.64		

ผลการเปรียบเทียบในตาราง 9 พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 ด้าน และโดยรวม ยกเว้นด้านการวัดและประเมินผลเพียงด้านเดียวที่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงได้นำกรณีที่พบนัยสำคัญไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ต่อไป ดังแสดงในตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 10 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา

ด้าน/วุฒิการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ผลการเปรียบเทียบ		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี
1. ด้านหลักสูตร		3.03	3.26	3.48
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.03	-	0.23*	0.45*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.26		-	0.22*
ปริญญาตรี	3.48			-
2. ด้านการเรียนการสอน		ต่ำกว่าปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี
		2.96	3.09	3.42
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2.96	-	0.13	0.46*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.09		-	0.33*
ปริญญาตรี	3.42			-

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้าน/วุฒิการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ผลการเปรียบเทียบ		
3. ด้านสื่อการสอน		ต่ำกว่าปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี
		3.11	3.47	3.51
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.11	-	0.36*	0.40*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.47		-	0.04
ปริญญาตรี	3.51			-
4. รวมทุกด้าน		ต่ำกว่าปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี
		12.28	13.18	13.78
ต่ำกว่าปริญญาตรี	12.28	-	0.90*	1.50*
สูงกว่าปริญญาตรี	13.18		-	0.60
ปริญญาตรี	13.78			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ในตาราง 10 สรุปได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 3 คู่ คือ ระหว่างวุฒิปริญญาตรีกับวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ระหว่างวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีกับวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และระหว่างวุฒิปริญญาตรีกับวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาที่ต่างกันทั้ง 3 ระดับ เห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านหลักสูตรต่างกัน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้คือ ผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีมีความต้องการสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้ที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี และผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

2. <u>ด้านการเรียนการสอน</u>

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 2 คู่ คือ ระหว่างวุฒิปริญญาตรีกับวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และระหว่างวุฒิปริญญาตรีกับวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนระหว่างวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีกับต่ำกว่าปริญญาตรีไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารวุฒิปริญญาตรีเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านการเรียนการสอนสูงกว่าความต้องการของผู้บริหารวุฒิสูงกว่าและต่ำกว่าปริญญาตรี

3. <u>ด้านสื่อการสอน</u>

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 2 คู่ คือ ระหว่างวุฒิปริญญาตรีกับวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และระหว่างวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีกับวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนระหว่างวุฒิปริญญาตรีกับวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารวุฒิปริญญาตรีและวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านสื่อการสอนสูงกว่าความต้องการของผู้บริหารวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

4. <u>รวมทุกด้าน</u>

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 2 คู่ คือ ระหว่างวุฒิปริญญาตรีกับวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีกับวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนระหว่างผู้บริหารวุฒิปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรีไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารวุฒิปริญญาตรีและวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษารวมทุกด้าน สูงกว่าความต้องการของผู้บริหารวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

จากการเปรียบเทียบในตาราง 10 ทั้ง 4 กรณี พบว่าการจัดเรียงลำดับความต้องการในทุกกรณีเป็นไปในแบบเดียวกัน คือ ผู้มีวุฒิปริญญาตรีเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี และผู้มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีความต้องการเป็นอับดับสุดท้าย

3.3 <u>การเปรียบเทียบโดยประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน</u>

เมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามออกตามประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม จะได้จำนวนดังนี้คือ ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 70 คน ระหว่าง 5 – 10 ปี จำนวน 131 คน และมากกว่า 10 ปี จำนวน 169 คน การเปรียบเทียบความต้องการได้ทำการทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F – test) โดยดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังแสดงในตาราง 11 และ 12 ต่อไปนี้

ตาราง 11 ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน

ด้าน/ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.
<u>ด้านหลักสูตร</u>			
น้อยกว่า 5 ปี	70	3.08	.82
ระหว่าง 5 – 10 ปี	131	3.32	.52
มากกว่า 10 ปี	169	3.31	.82
<u>ด้านการเรียนการสอน</u>			
น้อยกว่า 5 ปี	70	3.01	.76
ระหว่าง 5 – 10 ปี	131	3.14	.59
มากกว่า 10 ปี	169	3.26	.82

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้าน/ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน	N	$\overline{X}$	S.D.
<u>ด้านสื่อการสอน</u>			
น้อยกว่า 5 ปี	70	3.20	.85
ระหว่าง 5 - 10 ปี	131	3.44	.50
มากกว่า 10 ปี	169	3.39	.69
<u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>			
น้อยกว่า 5 ปี	70	3.36	.77
ระหว่าง 5 - 10 ปี	131	3.31	.57
มากกว่า 10 ปี	169	3.27	.69
<u>รวมทุกด้าน</u>			
น้อยกว่า 5 ปี	70	3.16	.68
ระหว่าง 5 - 10 ปี	131	3.30	.46
มากกว่า 10 ปี	169	3.31	.67

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. <u>ด้านหลักสูตร</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	3.02	1.51	2.88
ภายในกลุ่ม	367	192.06	0.52	
รวม	369	195.08		
2. <u>ด้านการเรียนการสอน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	3.19	1.60	2.94
ภายในกลุ่ม	367	198.92	0.54	
รวม	369	202.11		
3. <u>ด้านสื่อการสอน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.74	1.37	3.06
ภายในกลุ่ม	367	164.38	0.45	
รวม	369	167.12		

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
4. <u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.42	0.21	0.48
ภายในกลุ่ม	367	162.10	0.44	
รวม	369	162.52		
5. <u>รวมทุกด้าน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	17.71	8.05	1.47
ภายในกลุ่ม	367	2209.92	6.02	
รวม	369	2227.63		

จากตาราง 11 และ 12 เมื่อทำการเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน จึงไม่จำเป็นต้องทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่อีกต่อไป

ผลการเปรียบเทียบสามารถสรุปได้ว่า ประสบการณ์ในการบริหารไม่ได้เป็นตัวแปรที่ทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาแตกต่างกัน

3.4 การเปรียบเทียบโดยจำนวนสาขาวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน

เมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามออกตามจำนวนสาขาวิชาที่โรงเรียนนั้นเปิดสอนออกเป็น 2 กลุ่ม จะได้จำนวนดังนี้คือ เปิดสอนสาขาวิชาเดียว จำนวน 203 คน และเปิดสอนหลายสาขาวิชา จำนวน 167 คน การเปรียบเทียบความคิดเห็นได้ทำการทดสอบด้วย t - test ดังแสดงในตาราง 13 ต่อไปนี้

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามจำนวนสาขาวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน

ด้าน/จำนวนสาขาวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ด้านหลักสูตร				
สาขาวิชาเดียว	203	3.19	0.67	
หลายสาขาวิชา	167	3.36	0.78	2.18*
ด้านการเรียนการสอน				
สาขาวิชาเดียว	203	3.07	0.67	
หลายสาขาวิชา	167	3.29	0.80	2.90*
ด้านสื่อการสอน				
สาขาวิชาเดียว	203	3.24	0.57	
หลายสาขาวิชา	167	3.53	0.75	4.10*
ด้านการวัดและประเมินผล				
สาขาวิชาเดียว	203	3.24	0.59	
หลายสาขาวิชา	167	3.37	0.74	1.79

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้าน/จำนวนสาขาวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน	N	$\overline{X}$	S.D.	t
<u>รวมทุกด้าน</u>				
สาขาวิชาเดียว	203	12.75	2.16	
หลายสาขาวิชา	167	13.56	2.72	3.12*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่เปิดสอนสาขาวิชาเดียวและหลายสาขาวิชา ดังตาราง 13 สรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการเป็นรายด้าน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร (t = 2.18) ด้านการเรียนการสอน (t = 2.90) และด้านสื่อการสอน (t = 4.60) ที่เหลืออีก 1 ด้าน คือ ด้านการวัดและประเมินผล ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนที่เปิดสอนหลายสาขาวิชามีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านสื่อการสอนสูงกว่าความต้องการของโรงเรียนที่เปิดสอนสาขาวิชาเดียว

2. ความต้องการโดยรวมทุกด้าน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนที่เปิดสอนหลายสาขาวิชามีความต้องการการนิเทศการศึกษาสูงกว่าความต้องการของโรงเรียนที่เปิดสอนสาขาวิชาเดียว

3.5 การเปรียบเทียบโดยขนาดของโรงเรียน

เมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามออกตามขนาดของโรงเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม จะได้จำนวนดังนี้คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียนมากกว่า 1,000 คน) จำนวน 58 คน โรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่ (นักเรียนระหว่าง 501 - 1,000 คน) จำนวน 73 คน โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียนระหว่าง 100 - 500 คน) จำนวน 163 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนน้อยกว่า 100 คน) จำนวน 76 คน การเปรียบเทียบความต้องการได้ทำการทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F - test) โดยดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังแสดงในตาราง 14, 15 และ 16 ต่อไปนี้

ตาราง 14 ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ด้าน/ขนาดของโรงเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.
<u>ด้านหลักสูตร</u>			
โรงเรียนขนาดใหญ่	58	3.39	.59
โรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่	73	3.33	.58
โรงเรียนขนาดกลาง	163	3.47	.72
โรงเรียนขนาดเล็ก	76	2.65	.60
<u>ด้านการเรียนการสอน</u>			
โรงเรียนขนาดใหญ่	58	3.33	.68
โรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่	73	3.21	.54
โรงเรียนขนาดกลาง	163	3.29	.79
โรงเรียนขนาดเล็ก	76	2.73	.67

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้าน/ขนาดของโรงเรียน	N	$\overline{X}$	S.D.
<u>ด้านสื่อการสอน</u>			
โรงเรียนขนาดใหญ่	58	3.41	.77
โรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่	73	3.59	.55
โรงเรียนขนาดกลาง	163	3.47	.69
โรงเรียนขนาดเล็ก	76	3.16	.63
<u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>			
โรงเรียนขนาดใหญ่	58	3.56	.66
โรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่	73	3.45	.42
โรงเรียนขนาดกลาง	163	3.33	.72
โรงเรียนขนาดเล็ก	76	2.88	.55
<u>รวมทุกด้าน</u>			
โรงเรียนขนาดใหญ่	58	3.40	.57
โรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่	73	3.34	.40
โรงเรียนขนาดกลาง	163	3.39	.65
โรงเรียนขนาดเล็ก	76	2.86	.55

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. <u>ด้านหลักสูตร</u>				
ระหว่างกลุ่ม	3	36.39	12.13	27.97*
ภายในกลุ่ม	366	158.69	0.43	
รวม	369	195.08		
2. <u>ด้านการเรียนการสอน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	3	18.77	6.26	12.49*
ภายในกลุ่ม	366	183.34	0.50	
รวม	369	202.11		
3. <u>ด้านสื่อการสอน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	3	5.14	1.71	3.87*
ภายในกลุ่ม	366	161.98	0.44	
รวม	369	167.12		

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
4. <u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>				
ระหว่างกลุ่ม	3	18.91	6.30	16.07*
ภายในกลุ่ม	366	143.61	0.39	
รวม	369	162.52		
5. <u>รวมทุกด้าน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	3	273.38	91.13	17.07*
ภายในกลุ่ม	366	1954.26	5.34	
รวม	369	2227.64		

ผลการเปรียบเทียบในตาราง 15 พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและโดยรวม จึงได้นำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ดังแสดงในตาราง 16 ต่อไปนี้

ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความต้องการการนิเทศการศึกษา เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ด้าน/ขนาดของโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	ผลการเปรียบเทียบ			
1. ด้านหลักสูตร		เล็ก	ค่อนข้างใหญ่	ใหญ่	กลาง
		2.65	3.35	3.39	3.47
เล็ก	2.65	-	0.70*	0.74*	0.82*
ค่อนข้างใหญ่	3.35		-	0.04	0.12
ใหญ่	3.39			-	0.08
กลาง	3.47				-
2. ด้านการเรียนการสอน		เล็ก	ค่อนข้างใหญ่	ใหญ่	กลาง
		2.73	3.20	3.29	3.33
เล็ก	2.73	-	0.47*	0.56*	0.60*
ค่อนข้างใหญ่	3.20		-	0.09	0.13
ใหญ่	3.29			-	0.04
กลาง	3.33				-

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้าน/ขนาดของโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	ผลการเปรียบเทียบ			
3. ด้านสื่อการสอน					
		เล็ก	ค่อนข้างใหญ่	ใหญ่	กลาง
		3.15	3.35	3.41	3.46
เล็ก	3.15	-	0.02	0.26	0.31*
ค่อนข้างใหญ่	3.35		-	0.06	0.11
ใหญ่	3.41			-	0.05
กลาง	3.46				-
4. ด้านการวัดและประเมินผล					
		เล็ก	กลาง	ค่อนข้างใหญ่	ใหญ่
		2.88	3.33	3.45	3.56
เล็ก	2.88	-	0.45*	0.57*	0.68*
กลาง	3.33		-	0.12	0.23
ค่อนข้างใหญ่	3.45			-	0.11
ใหญ่	3.56				-

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้าน/ขนาดของโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	ผลการเปรียบเทียบ			
5. รวมทุกด้าน		เล็ก	ค่อนข้างใหญ่	กลาง	ใหญ่
		11.43	13.37	13.57	13.70
เล็ก	11.43	-	1.94*	2.14*	2.27*
ค่อนข้างใหญ่	13.37		-	0.20	0.33
กลาง	13.57			-	0.13
ใหญ่	13.70				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ในตาราง 16 สรุปได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 คู่ คือ ระหว่างโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็ก ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก และระหว่างโรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่กับขนาดเล็ก

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านหลักสูตรสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

2. <u>ด้านการเรียนการสอน</u>

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 คู่ คือ ระหว่างโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็ก ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก และระหว่างโรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่กับขนาดเล็ก

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านการเรียนการสอนสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

3. <u>ด้านสื่อการสอน</u>

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 1 คู่ คือ ระหว่างโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็ก นอกนั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนขนาดกลางมีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านสื่อการสอนสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

4. <u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 คู่ คือ ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก ระหว่างโรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่กับขนาดเล็ก และระหว่างโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็ก

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านการวัดและประเมินผลสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

5. <u>รวมทุกด้าน</u>

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 คู่ คือ ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก ระหว่างโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็ก และระหว่างโรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่กับขนาดเล็ก

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการศึกษารวมทุกด้านสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

จากการเปรียบเทียบในตาราง 16 จะพบว่าการจัดเรียงลำดับความต้องการของค่าเฉลี่ยเป็นไปในแนวเดียวกันใน 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านสื่อการสอน โดยเรียงลำดับความต้องการในการนิเทศดังนี้คือ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็กเป็นลำดับสุดท้าย ส่วนความต้องการในด้านการวัดและประเมินผล เรียงลำดับความต้องการจากโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กเป็นลำดับสุดท้าย และความต้องการโดยรวมทุกด้าน เรียงลำดับความต้องการจากโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็กเป็นลำดับสุดท้าย

จากผลสรุปข้างต้น แสดงแนวโน้มให้เห็นว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ซึ่งมีจำนวนนักเรียนมากมีความต้องการการนิเทศการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กซึ่งมีนักเรียนจำนวนน้อย

<u>ตอนที่ 4</u> : <u>ความคิดเห็นเพิ่มเติม</u>

ข้อมูลส่วนนี้ได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้บริหารสามารถตอบความคิดเห็นได้โดยเสรี จากข้อมูลดังกล่าวสามารถจำแนกความคิดเห็นออกเป็น 2 เรื่อง คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา ในการนำเสนอได้แยกเป็น 2 ตอนย่อย คือ

4.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศการศึกษา

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

4.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศการศึกษา

ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศการศึกษา สามารถแยกได้เป็น 15 ประเด็น ดังเสนอในตาราง 17 ดังต่อไปนี้

ตาราง 17 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศการศึกษา สำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน

ข้อ	ปัญหา	ความถี่	ร้อยละ
1.	ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพเฉพาะ	40	14.29
2.	การดำเนินการของโรงเรียนใช้ทุนสูง เช่น ค่าจ้าง อุปกรณ์ การประชาสัมพันธ์	35	12.50
3.	ขาดข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	30	10.71
4.	ผู้บริหารและครูขาดความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	28	10.00
5.	การนิเทศเป็นการจับผิดมากกว่าการส่งเสริมสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่	25	8.93
6.	ครูไม่ได้รับการส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมเพื่อนำความรู้มาปรับปรุงพัฒนางาน	20	7.14
7.	ครูไม่เห็นความสำคัญของการเข้ารับการอบรม สัมมนา	18	6.43
8.	ครูไม่มีความรู้ในเรื่องจิตวิทยาการศึกษา และการประเมินผล	17	6.07
9.	วิชาชีพบางสาขาไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น วิชาดนตรี พิมพ์ดีด เป็นต้น	15	5.36

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหา	ความถี่	ร้อยละ
10.	รัฐขาดการสนับสนุนในเรื่องการเงิน สวัสดิการ และบุคลากรที่มีความรู้	12	4.29
11.	ขาดสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย	10	3.57
12.	สถานที่ไม่เหมาะสม	10	3.57
13.	ไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงคมนาคม	8	2.86
14.	ผู้บริหารส่วนราชการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้ไม่เข้าใจสภาพปัญหาของโรงเรียนอย่างแท้จริง	7	2.50
15.	จำนวนนักเรียนมีน้อยไม่คุ้มกับการลงทุน	5	1.79
	รวม	280	100.00

จากตาราง 17 ซึ่งเป็นความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน มี 15 ประเด็น เมื่อพิจารณาตามความถี่ของการตอบสามารถแยกได้ 3 กลุ่ม หรือ 3 ระดับ ดังนี้ คือ

1. ปัญหาที่มีความถี่ของการตอบสูง คือ ความถี่ตั้งแต่ 20 ขึ้นไป มี 6 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

1) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพเฉพาะ

2) การดำเนินการของโรงเรียนใช้ทุนสูง เช่น ค่าจ้าง อุปกรณ์การประชาสัมพันธ์ แต่ผลที่ได้ไม่คุ้มกับการลงทุน

3) ขาดข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

4) ผู้บริหารและครูขาดความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

5) การนิเทศเป็นการจับผิดมากกว่าการส่งเสริมสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่

6) ครูไม่ได้รับการส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมเพื่อนำความรู้มาปรับปรุงพัฒนางาน

2. ปัญหาที่มีความถี่ของการตอบปานกลาง คือ ความถี่ระหว่าง 10 - 19 มี 6 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

1) ครูไม่เห็นความสำคัญของการเข้ารับการอบรม สัมมนา

2) ครูไม่มีความรู้ในเรื่องจิตวิทยาการศึกษา และการประเมินผล

3) วิชาชีพบางสาขาไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น วิชาดนตรี พิมพ์ดีด เป็นต้น

4) รัฐขาดการสนับสนุนในเรื่องการเงิน สวัสดิการ และบุคลากรที่มีความรู้

5) ขาดสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย

6) สถานที่ไม่เหมาะสม

3. ปัญหาที่มีความถี่ของการตอบในระดับต่ำ คือ ความถี่น้อยกว่า 10 มี 3 ข้อ ดังนี้

1) ไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงคมนาคม ฯลฯ

2) ผู้บริหารส่วนราชการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้ไม่เข้าใจสภาพปัญหาของโรงเรียนอย่างแท้จริง

3) จำนวนนักเรียนมีน้อยไม่คุ้มกับการลงทุน

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา แยกได้ 18 ประเด็น ดังแสดงในตาราง 18 ต่อไปนี้

ตาราง 18 ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูต่อความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน

ข้อ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1.	ความช่วยเหลือในด้านการเงิน สื่อ อุปกรณ์ และบุคลากรที่มีความรู้	38	12.67
2.	การประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรที่ทันสมัย	36	12.00
3.	การสนับสนุนเกี่ยวกับเอกสารทางวิชาการ	35	11.67
4.	ภาครัฐอำนวยความสะดวกในการจัดหาสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย	30	10.00
5.	มีระบบการนิเทศที่ชัดเจนเพื่อสะดวกในการขอคำแนะนำต่าง ๆ	25	8.33
6.	มีการติดตามผลการนิเทศในโรงเรียนเป็นประจำ	20	6.67
7.	การเทียบโอนหน่วยกิจวิชาชีพกับโรงเรียนสายสามัญ	18	6.00
8.	จัดอบรมครูเป็นประจำเพื่อนำความรู้มาพัฒนาโรงเรียน	17	5.67
9.	เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนควรออกตรวจเยี่ยมโรงเรียนเป็นประจำ เพื่อดูแลให้โรงเรียนปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ	15	5.00
10.	ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีส่วนในการช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนเพื่อให้เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป	12	4.00
11.	จัดอบรมครูเกี่ยวกับจิตวิทยาทางการศึกษา	10	3.33

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
12.	ส่งเสริมการไปดูงานต่างประเทศ เพื่อนำความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนาโรงเรียน	9	3.00
13.	กำหนดให้วิชาพิมพ์ดีดเป็นวิชาบังคับในชั้น ม.1 - ม.3	8	2.67
14.	กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน	7	2.33
15.	คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	7	2.33
16.	ยกฐานะและสถานภาพครูเทียบเท่าโรงเรียนรัฐบาล	5	1.67
17.	การอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนใหม่ ๆ	5	1.67
18.	สนับสนุนบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาชีพเฉพาะ	3	1.00
	รวม	300	100.00

จากตาราง 18 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะของผู้บริหารเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา สำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน มี 18 ประเด็น เมื่อพิจารณาจากความถี่ของการตอบ สามารถแยกได้ 3 กลุ่ม หรือ 3 ระดับ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่มีความถี่ของการตอบสูง คือ ความถี่ตั้งแต่ 20 ขึ้นไป มี 6 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

1) ความช่วยเหลือในด้านการเงิน สื่อ อุปกรณ์ และบุคลากรที่มีความรู้

2) การประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรที่ทันสมัย

3) การสนับสนุนเกี่ยวกับเอกสารทางวิชาการ

4) ภาครัฐอำนวยความสะดวกในการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ ที่ทันสมัย

5) มีระบบการนิเทศที่ชัดเจนเพื่อสะดวกในการขอคำแนะนำต่าง ๆ

6) มีการติดตามผลการนิเทศในโรงเรียนเป็นประจำ

2. ข้อเสนอแนะที่มีความถี่ของการตอบปานกลาง คือ ความถี่ระหว่าง 10 - 19 มี 5 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

1) การเทียบโอนหน่วยกิจวิชาชีพกับโรงเรียนสายสามัญ

2) จัดอบรมครูเป็นประจำเพื่อนำความรู้มาพัฒนาโรงเรียน

3) เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนควรออกตรวจเยี่ยมโรงเรียนเป็นประจำ เพื่อดูแลให้โรงเรียนปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ

4) ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีส่วนในการช่วยประชาสัมพันธ์เพื่อให้เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป

5) จัดอบรมครูเกี่ยวกับจิตวิทยาทางการศึกษา

3. ข้อเสนอแนะที่มีความถี่ของการตอบในระดับต่ำ คือ ความถี่น้อยกว่า 10 มี 7 ข้อ ดังนี้

1) ส่งเสริมการไปดูงานต่างประเทศเพื่อนำความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนาโรงเรียน

2) กำหนดให้วิชาพิมพ์ดีดเป็นวิชาบังคับในชั้น ม.1 - ม.3

3) กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน

4) คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

5) ยกฐานะและสถานภาพครูเทียบเท่าโรงเรียนรัฐบาล

6) การอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนใหม่ ๆ

7) สนับสนุนบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาชีพเฉพาะ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน เป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการเรียนการสอน และการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามระเบียบ ในทางปฏิบัตินั้น หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีหน้าที่ให้การนิเทศ ซึ่งจะต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน การศึกษาครั้งนี้จึงได้มุ่งสำรวจความต้องการการนิเทศโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนำข้อมูล และข้อเสนอแนะของผู้บริหารมาประกอบเพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

<u>ความมุ่งหมายของการวิจัย</u>

1. เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งบริหารโรงเรียน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน จำนวนสาขาวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน และขนาดของโรงเรียน

3. เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ในทางปฏิบัติ ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเอกชน เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนโดยหน่วยศึกษานิเทศก์ ได้นำไปใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ประโยชน์ในการเสริมสร้างงานวิชาการ ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาความรู้ด้านการนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การนิเทศการศึกษาที่มีระบบและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ประโยชน์ในการวิจัย ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยชี้แนะเนื้อหาและแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียนและโรงเรียนสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ ให้กว้างขวางต่อไป

เนื้อหาของการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการในการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน โดยแบ่งเนื้อหาการนิเทศการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร แนวทางแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรและการประเมินผลการใช้หลักสูตร

2. ด้านการเรียนการสอน เกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อให้เกิดการร่วมมือกันพัฒนาพฤติกรรม ทักษะ เทคนิควิธีสอน และการฝึกภาคปฏิบัติ

3. ด้านสื่อการสอน เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในการสร้างและการใช้สื่อ การสนับสนุนสื่อ และการประเมินประสิทธิภาพของสื่อ

4. ด้านการวัดและประเมินผล เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวัด

และประเมินผล การปรับปรุงพัฒนาข้อทดสอบ แนวการวิเคราะห์ วิจัยในเรื่องการวัดและประเมินผล

<u>ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง</u>

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทนอกระบบโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2538 มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 871 โรง เปิดสอนใน 6 กลุ่มสาขาวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาพาณิชย์ กลุ่มวิชาอุตสาหกรรม กลุ่มวิชาคหกรรม กลุ่มวิชาศิลป และกลุ่มวิชาอื่น ๆ

ประชากรเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งใน 4 ตำแหน่ง คือ ตำแหน่งผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูทำหน้าที่บริหาร ต้องการเพียงโรงเรียนละ 1 คน ดังนั้นประชากรเป้าหมายจึงเท่ากับจำนวนโรงเรียนคือ 871 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มอย่างมีระบบในอัตราส่วน 2 : 1 หรือร้อยละ 50 ของประชากรโดยสุ่มโรงเรียนจากบัญชีรายชื่อโรงเรียนทั้งหมด ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 435 โรง แล้วใช้ผู้บริหารในโรงเรียนนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้ผู้บริหาร จำนวน 435 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มวิชาภาษา 125 คน กลุ่มวิชาพาณิชย์ 223 คน กลุ่มวิชาอุตสาหกรรม 64 คน กลุ่มวิชาคหกรรม 127 คน กลุ่มวิชาศิลป 4 คน และกลุ่มวิชาอื่น ๆ 15 คน

<u>ตัวแปรสำหรับการวิจัย</u>

1. <u>ตัวแปรอิสระ</u> ที่นำมาทำการตรวจสอบในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ตำแหน่งบริหารโรงเรียน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน จำนวนสาขาวิชาที่เปิดสอนและขนาดของโรงเรียน

2. <u>ตัวแปรตาม</u> ได้แก่ ความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน โดยแบ่งความ

ต้องการออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่นำมาตรวจสอบในการวิจัยครั้งนี้มี 5 ข้อ คือ

1. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีตำแหน่งบริหารต่างกัน เห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านและทุกด้านในระดับที่แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน เห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านและทุกด้านในระดับที่แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนต่างกัน เห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านและทุกด้านในระดับที่แตกต่างกัน

4. โรงเรียนที่เปิดสอนจำนวนสาขาวิชาต่างกัน มีความต้องการการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านและทุกด้านในระดับที่แตกต่างกัน

5. โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านและทุกด้านในระดับที่แตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหาร ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา เป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ช่วงคะแนน เรียงลำดับความต้องการจากน้อยที่สุดไปมากที่สุด โดยแบ่งเนื้อหาของคำถามออกเป็น 4 ด้าน ตามขอบเขตด้านเนื้อหา ในแต่ละด้านมีคำถาม 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ และตอนที่ 3

เป็นแบบสอบถามปลายเปิดถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน

<u>การเก็บรวบรวมข้อมูล</u>

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปให้โรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือผู้บริหารตอบแบบสอบถามแล้วส่งกลับให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ การเก็บข้อมูลดำเนินการระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2539 ถึง 31 ตุลาคม 2539 รวมเวลาเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 3 เดือน โดยได้ส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 435 ฉบับ ได้รับกลับคืน 370 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85 ของแบบสอบถามทั้งหมด

<u>การวิเคราะห์ข้อมูล</u>

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหาร ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ

2. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ทำการวิเคราะห์โดยคำนวณค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคำถามเป็นรายข้อ รายด้านและรวมทุกด้าน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารตามตัวแปรอิสระ ด้วยการทดสอบ t - test และ F - test แล้วแต่กรณี

4. ความคิดเห็นจากคำถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์ด้วยการจำแนกตามเนื้อหาแล้วแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการการนิเทศการศึกษา

1.1 ความต้องการโดยรวม ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน มีความต้องการการนิเทศการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ คือ ด้านสื่อการสอน ($\bar{X}$ = 3.37) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X}$ = 3.30) ด้านหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.27) และด้านการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.17)

1.2 ความต้องการเป็นรายข้อ ความต้องการการนิเทศการศึกษาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ คือ การสนับสนุนด้านเอกสารตำราหรือหนังสือเรียน ($\bar{X}$ = 3.91) การสนับสนุนครูให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเอง ($\bar{X}$ = 3.71) ต้องการความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ($\bar{X}$ = 3.68) และต้องการความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ($\bar{X}$ = 3.67) ที่เหลืออีก 36 ข้อ มีความต้องการในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต้น ๆ ได้แก่ การสนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.61) เผยแพร่สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ($\bar{X}$ = 3.61) ต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งสื่อที่ทันสมัย ($\bar{X}$ = 3.51) ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.42) ความรู้ในการนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.42) ความรู้เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.41) เกณฑ์การประเมินผลเพื่อวัดกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันและในสถานการณ์ที่ต่างกัน ($\bar{X}$ = 3.41) ความรู้เกี่ยวกับการกำกับหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.34) ความรู้เกี่ยวกับการวัดความรู้ ($\bar{X}$ = 3.34) และจัดหาวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ครูในด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.33)

2. <u>เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม</u>

2.1 <u>การเปรียบเทียบโดยตำแหน่งบริหาร</u> พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน โดยแสดงแนวโน้มตรงกันว่า ผู้จัดการโรงเรียนเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาสูงที่สุดในทุกด้าน รองลงมาเรียงตามลำดับดังนี้ คือ ผู้รับใบอนุญาต ครูใหญ่ และครู

2.2 <u>การเปรียบเทียบโดยวุฒิการศึกษา</u> พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และรวมทุกด้าน ซึ่งสรุปได้ว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี และผู้มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อความต้องการเป็นอันดับสุดท้าย

2.3 <u>การเปรียบเทียบโดยประสบการณ์ในการบริหาร</u> ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน

2.4 <u>การเปรียบเทียบโดยจำนวนสาขาวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน</u> พบว่าโรงเรียนที่เปิดสอนหลายสาขาวิชา มีความต้องการการนิเทศการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนที่เปิดสอนสาขาวิชาเดียว ในด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และรวมทุกด้าน แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการวัดและประเมินผล

2.5 <u>การเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน</u> พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน ซึ่งสรุปได้ว่า โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีความต้องการการนิเทศการศึกษาทั้งด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และรวมทุกด้าน สูงกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก

3. <u>ปัญหาการนิเทศการศึกษา</u> ปัญหาที่มีความถี่ของการตอบสูง ได้แก่

1) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในวิชาชีพเฉพาะ

2) การดำเนินการของโรงเรียนต้องใช้ทุนสูง เช่น ค่าจ้าง อุปกรณ์การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

3) ขาดข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

4) ผู้บริหารและครูขาดความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

5) การนิเทศเป็นการจับผิดมากกว่าการส่งเสริมสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่

6) ครูไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมเพื่อนำความรู้มาปรับปรุงพัฒนางาน

4. <u>ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา</u> ข้อเสนอแนะของผู้บริหารที่มีความถี่ของการตอบสูง ได้แก่

1) ต้องการความช่วยเหลือในด้านการเงิน สื่อ อุปกรณ์ และบุคลากรที่มีความรู้

2) การประชุมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรที่ทันสมัย

3) การสนับสนุนเกี่ยวกับเอกสารทางวิชาการ

4) ให้ภาครัฐอำนวยความสะดวกในการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย

5) ให้มีระบบการนิเทศที่ชัดเจนเพื่อสะดวกในการขอคำแนะนำต่าง ๆ

6) มีการติดตามผลการนิเทศในโรงเรียนเป็นประจำ

<u>อภิปรายผล</u>

จากผลการวิจัยเรื่องความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทนอกระบบโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่สมควรยกมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. <u>ความต้องการการนิเทศการศึกษา</u>

เกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทนอกระบบโรงเรียน ได้พิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ รายด้านพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านสื่อการสอน ($\bar{X}$ = 3.37) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X}$ = 3.30) ด้านหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.27) และด้านการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.17) ส่วนรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงมีเพียง 4 ข้อ คือ การสนับสนุนเอกสาร ตำรา หรือหนังสือเรียน ($\bar{X}$ = 3.91) การสนับสนุนครูให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเอง ($\bar{X}$ = 3.71) ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย

($\overline{X}$ = 3.68) และความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการใช้เครื่องมือ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ($\overline{X}$ = 3.67) ที่เหลืออีก 36 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับต้น ๆ ได้แก่ การสนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 3.61) เผยแพร่สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ($\overline{X}$ = 3.61) ต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งสื่อที่ทันสมัย ($\overline{X}$ = 3.51) ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตร ($\overline{X}$ = 3.42) ความรู้ในการนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 3.42) ความรู้เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ($\overline{X}$ = 3.41) เกณฑ์การประเมินผลเพื่อวัดกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันและในสถานการณ์ที่ต่างกัน ($\overline{X}$ = 3.41) ความรู้เกี่ยวกับการกำกับหลักสูตร ($\overline{X}$ = 3.34) ความรู้เกี่ยวกับการวัดความรู้ ($\overline{X}$ = 3.34) และจัดหาวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ มาให้ความรู้แก่ครูในด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 3.33)

จากผลการค้นพบข้างต้น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน เห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตร และด้านการเรียนการสอน ส่วนความต้องการเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านสื่อการสอน ได้แก่ การสนับสนุนด้านเอกสาร ตำรา หรือหนังสือเรียนและความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ การสนับสนุนครูให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเอง และด้านหลักสูตร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องรูปแบบที่ส่งผลสำเร็จของการบริหารโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ (สุนิสา เนียมเปรม. 2534 : 57) พบว่า ผู้บริหารควรเน้นถึงความสำคัญของการจัดหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งในการจัดหลักสูตรควรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และเน้นถึงความมีประสิทธิภาพส่วนเรื่องของครู อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารควรเน้นและคัดเลือกอาจารย์ที่มีประสิทธิภาพ และประสบการณ์ในการสอนจริง ๆ และอาจารย์ผู้สอนก็ควรที่จะมีรูปแบบเทคนิคการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรอีกด้วย

นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตคือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ในเรื่องการพัฒนาบุคลากรครู ให้มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพของตนเอง ซึ่งสอดคล้อง

กับงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (วันดี พูลสวัสดิ์. 2536 : 96) พบว่า ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรยังขาดการจัดการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในการสอน ไม่มีเอกสารทางวิชาการใหม่ ๆ ให้ครูศึกษาเพิ่มเติม ทำให้ครูขาดโอกาสจะพัฒนาการสอน และไม่ก้าวหน้าในอาชีพของตน ข้อเสนอแนะดังกล่าวคือ ควรเพิ่มพูนความรู้ในด้านการบริหารบุคลากรในด้านงานวิชาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรให้ความช่วยเหลือโดยการจัดให้มีการนิเทศอย่างมีระบบ เน้นให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีคุณภาพและตลอดไป

2. <u>เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้บริหาร</u>

2.1 <u>การเปรียบเทียบโดยตำแหน่งบริหาร</u> สรุปได้ว่าผู้บริหารตำแหน่งผู้จัดการเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผลสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้รับใบอนุญาต ครูใหญ่ และครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารตำแหน่งผู้จัดการมีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าของโรงเรียนและผลประโยชน์ตอบแทนสูงกว่าตำแหน่งอื่น เช่น งานวิชาการ งานบริหารทั่วไป จึงเห็นความสำคัญและความต้องการการนิเทศการศึกษาสูงกว่าตำแหน่งอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งครู ซึ่งมีความต้องการน้อยที่สุด เพราะครูมีภาระหน้าที่ในเรื่องการสอนเพียงอย่างเดียว ไม่ต้องกังวลเรื่องกำไรขาดทุน

2.2 <u>การเปรียบเทียบโดยวุฒิการศึกษา</u> สรุปได้ว่าผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาในด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านสื่อการสอนสูงที่สุด ยกเว้นด้านการวัดและประเมินผล รองลงมาคือ ผู้บริหารวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี และวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีเป็นอันดับสุดท้าย คงเป็นเพราะผู้บริหารวุฒิดังกล่าวมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา และเห็นความจำเป็นของการนิเทศ

การศึกษาว่าสามารถนำความรู้มาพัฒนางานและพัฒนาตนเองได้ ประกอบกับในปัจจุบันผู้ที่จบการศึกษาในขั้นปริญญาตรีมีจำนวนมากขึ้นด้วย

2.3 <u>การเปรียบเทียบโดยประสบการณ์ในการบริหาร</u> สรุปได้ว่าประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน ไม่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนมากหรือน้อย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.4 <u>การเปรียบเทียบโดยจำนวนสาขาวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน</u> สรุปได้ว่าผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนที่เปิดสอนหลายสาขาวิชาเห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านสื่อการสอนสูงกว่าโรงเรียนที่เปิดสอนสาขาวิชาเดียว ยกเว้นด้านการวัดและประเมินผลที่ไม่พบความแตกต่างของความต้องการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนที่เปิดสอนหลายสาขาวิชา มีความหลากหลายของสาขาวิชา มีความพร้อมในการจัดการศึกษาและมีปัญหาที่ต้องแก้ไขมากกว่า จึงเห็นความสำคัญและความต้องการการนิเทศการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนที่เปิดสอนสาขาวิชาเดียว

2.5 <u>การเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน</u> สรุปได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผลสูงกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัจจัยหลาย ๆ อย่างพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น งบประมาณ จำนวนนักเรียน บุคลากร เป็นต้น แต่ในการดำเนินงานของโรงเรียนก็ย่อมมีภาระงานและปัญหาต่าง ๆ มากกว่าจึงต้องมีการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นที่นิยมเชื่อถือของบุคคลทั่วไป และเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษาว่าสามารถทำให้โรงเรียนพัฒนาไปตามที่ต้องการ ซึ่งแตกต่างกับโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จะต้องเลิกล้มไปในที่สุด

3. <u>ปัญหาการนิเทศการศึกษา</u>

ผลการศึกษาพบว่าปัญหาที่มีความถี่ของการตอบสูง ได้แก่ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพเฉพาะ การดำเนินการของโรงเรียนต้องใช้ทุนสูง เช่น ค่าจ้าง อุปกรณ์ การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น แต่ผลที่ได้รับไม่คุ้มกับการลงทุน ขาดข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผู้บริหารและครูขาดความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ การนิเทศเป็นการจับผิดมากกว่าการส่งเสริมสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ และครูไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมเพื่อนำความรู้มาปรับปรุงพัฒนางาน

สรุปได้ว่าปัญหาการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน มีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือในด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน รวมทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทั่วไป การเงิน ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนภาษาต่างประเทศภาคเอกชน (เสาวนีย์ พนัสสรณ์. 2535 : 115 - 116) พบว่า หลักสูตรไม่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ครูขาดทักษะในการสอน ไม่มีการฝึกภาคปฏิบัติ รวมทั้งอุปกรณ์ไม่เพียงพอ และงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทนอกระบบโรงเรียน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ในกรุงเทพมหานคร (วันดี พูลสวัสดิ์. 2536 : 96) พบว่า ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรยังขาดการจัดการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาให้ครูก้าวหน้าในการสอน ไม่มีเอกสารทางวิชาการใหม่ ๆ ให้ครูศึกษาเพิ่มเติม ทำให้ครูขาดโอกาสจะพัฒนาการสอนและไม่ก้าวหน้าในอาชีพของตน นอกจากนี้งานวิจัยเรื่องรูปแบบที่ส่งผลสำเร็จของการบริหารโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ (สุนิสา เนียมเปรม. 2534 : 57) ได้มีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ ผู้บริหารควรเน้นถึงความสำคัญของการจัดหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ไม่ดำนึงถึงการดำเนินงานเพื่อธุรกิจให้มากเกินไป ซึ่งในการจัดหลักสูตรควรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเน้นถึงความมีประสิทธิภาพ แล้วผู้เรียนก็จะเป็นผู้เข้ามาหาโรงเรียนเอง โดยทางโรงเรียนไม่ต้องเสียเงินลงทุนกับการประชาสัมพันธ์ ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนก็มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง เช่น การให้ข้อมูลข่าวสารที่จะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนสามารถนำไปพัฒนาและดำเนินกิจการต่อไปได้

4. <u>ข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร</u>

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารการศึกษาที่มีความถี่ของการตอบสูง ได้แก่ ความต้องการการช่วยเหลือในด้านการเงิน สื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย และบุคลากรที่มีความรู้ การประชุมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรที่ทันสมัย การสนับสนุนเกี่ยวกับเอกสารทางวิชาการ ให้ภาครัฐอำนวยความสะดวกในการจัดหาสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย ให้มีระบบการนิเทศที่ชัดเจนเพื่อสะดวกในการขอคำแนะนำต่าง ๆ และมีการติดตามผลการนิเทศในโรงเรียนเป็นประจำ

สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน เห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศการศึกษามากใน 3 ด้าน คือ ด้านสื่อการสอน ได้แก่ การสนับสนุนเอกสาร ตำรา หรือหนังสือเรียน และความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ การสนับสนุนครูให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเอง และด้านหลักสูตร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย และความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผลด้านหลักสูตร และด้านการเรียนการสอน

นอกจากความต้องการดังกล่าวข้างต้นแล้วโรงเรียนยังมีความต้องการด้านอื่นที่เกี่ยวข้องอีก และที่สำคัญที่สุดคือ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐในเรื่องเกี่ยวกับการเงิน สื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้วยการจัดให้มีการอบรมสัมมนา ให้ความรู้แก่ครูทุก ๆ เรื่อง และเป็นประจำ โดยให้มีการนิเทศที่เป็นระบบและชัดเจน ตลอดจนให้มีการติดตามผลการนิเทศเป็นประจำ เพื่อจะได้ทราบความเป็นไปของโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาและความก้าวหน้าในการดำเนินงานของโรงเรียนว่าพัฒนาไปมากน้อยเพียงใดและจะได้หาทางช่วยเหลือสนับสนุนได้อย่างถูกต้องและตรงตามความต้องการของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรพิจารณาให้บริการแก่โรงเรียนในเรื่องต่อไปนี้ คือ การสนับสนุนเอกสาร ตำรา หรือหนังสือเรียน การสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง ต้องการความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย และต้องการความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งความต้องการทั้ง 4 ประการนี้ ผู้บริหารโรงเรียนได้จัดให้เป็นความต้องการในระดับมาก

2. ความต้องการประเด็นอื่น ๆ ที่ทางโรงเรียนต้องการได้รับการนิเทศที่สมควรนำมาพิจารณาจัดบริการ ได้แก่ การสนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอน เผยแพร่สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ คำแนะนำเกี่ยวกับการแหล่งสื่อที่ทันสมัย ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตร ความรู้ในการนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน ความรู้เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร เกณฑ์การประเมินผลเพื่อจัดกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันและในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร ความรู้เกี่ยวกับการวัดความรู้ และการจัดหาวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ครูในการพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้นในการให้บริการการนิเทศการศึกษา ทางหน่วยศึกษานิเทศก์ควรได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวข้างต้น

3. ปัญหาด้านการนิเทศที่ทางโรงเรียนเห็นว่ามีความสำคัญที่ทางหน่วยศึกษานิเทศก์ควรนำไปพิจารณา ได้แก่ การขาดข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน การที่ผู้บริหารและครูขาดความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ การให้ทัศนคติที่ถูกต้องต่อกระบวนการนิเทศการศึกษาโดยไม่ให้ครูเห็นว่า "การนิเทศเป็นการจับผิดมากกว่าการส่งเสริมสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่" และปัญหาเกี่ยวกับครูไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมเพื่อนำความรู้มาปรับปรุงพัฒนางาน

4. ข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนที่หน่วยศึกษานิเทศก์ควรนำไปพิจารณา ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน สื่อ อุปกรณ์ และบุคลากรที่มีความรู้ การจัดให้มีการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรที่ทันสมัย การสนับสนุนเกี่ยวกับเอกสารทางวิชาการ การอำนวยความสะดวกในการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัย การจัดระบบการนิเทศให้ชัดเจน และการติดตามผลการนิเทศโรงเรียนเป็นประจำ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยซ้ำเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ความต้องการการนิเทศการศึกษาที่ทางผู้บริหารโรงเรียนได้เสนอแนะว่าเป็นความต้องการที่อยู่ในระดับมาก และที่อยู่ในระดับต้น ๆ นั้น เป็นความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนหรือไม่ จึงควรมีการวิจัยเพื่อยืนยันข้อค้นพบเหล่านี้

2. เนื่องจากโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทการศึกษานอกระบบมีการจัดสอนในสาขาวิชาที่หลากหลาย ดังนั้น ควรมีการวิเคราะห์ถึงความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนที่จัดสอนในแต่ละสาขาวิชาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อจะได้จัดบริการการนิเทศให้สอดคล้องกับสาขาวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดระบบการนิเทศการศึกษา และการติดตามผลการนิเทศการศึกษาให้มีความชัดเจน เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ให้การนิเทศ และทางฝ่ายโรงเรียนที่รับการนิเทศ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กอบกุล ไชยพันธุ์. ความต้องการของผู้บริหารและครูในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

กิติมา ปรีดีดิลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. รายงานการศึกษาเอกชน ประจำปีงบประมาณ 2531. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2531.

_____. คู่มือดำเนินการโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2532.

_____. เอกสารประกอบการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชน มาตรา 15 (2). กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมการศึกษานอกระบบ, 2534.

_____. การนิเทศการศึกษา. เอกสารประกอบการอบรมศึกษานิเทศก์. วันที่ 30 สิงหาคม - 11 กันยายน 2535 ณ โรงเรียนข้าราชการส่วนท้องถิ่น อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี.

_____. แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.

_____. การศึกษาเอกชน. ปีที่ 5 ฉบับที่ 47 : สิงหาคม 2536.

_____. การจัดองค์กรและการบริหารการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538 ก.

_____. นโยบายและทิศทางการศึกษาเอกชน (ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538 ข.

_____. สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2538. ข้อมูลเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผน, 2538 ค.

_____. นโยบายและจุดเน้นการพัฒนาการศึกษาเอกชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2539. 17 พฤศจิกายน 2537 : เอกสารอัดสำเนา.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัย. การกระจายด้านบริการและทรัพยากรทางการศึกษาของการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2531.

_____. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2534.

_____. มองแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่. กรุงเทพฯ : บริษัท ที.พี.พรินท์ จำกัด, 2536.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2530.

จำรัส นองมาก. "15 คำถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน," ในวารสารการศึกษาเอกชน. 2(14) : พฤษภาคม 2532. หน้า 27 - 33.

จำรัส เกิดควน. ความต้องการการนิเทศทางด้านวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

จิรพจน์ สุนาถวนิชย์กุล. สภาพการบริหารบุคคลในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

จุมพล พูลภัทรชีวิน. "ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิผลของโรงเรียนเอกชน," ในรายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2532. หน้า 93.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2523.

ชนะ ธนะสมบูรณ์. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนคาทอลิคในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

ธิดา หอวัฒนกุล. การจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษา หลักสูตร ปวช. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

_____. "การศึกษาเอกชนนอกระบบ : การศึกษาเพื่ออนาคต," วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน. 4(34) : 17 - 20 ; มกราคม 2534.

นิจ เนืองทอง. ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทด้านบริหารโรงเรียนของครูใหญ่โรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.

ปฐม นิคมานนท์. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ทิพย์อักษร, 2528.

ภิญโญ สาธร การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2517.

_____. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

โภคา โกมุทผล. ทัศนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนตามที่ปฏิบัติจริงและตามที่ผู้บริหารและครูโรงเรียนราษฎร์สายอาชีพต้องการ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2523. อัดสำเนา.

มงคล ตินตมุสิก. ปัญหาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

รุ่ง แก้วแดง. "นโยบายในการส่งเสริมโรงเรียน มาตรา 15 (2)," ใน วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน. 2(16) : 4 - 5 ; กรกฎาคม 2532.

รุ่ง แก้วแดง ; สวัสดิ์ อุดมโภชน์ และสุวดี โพธิสิตา. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาและศิลปศึกษา ม.15 (2) ระหว่างวันที่ 16 - 17 กันยายน 2532 ณ สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ต.ไร่ขิง อ.สามพราน จ.นครปฐม. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมการศึกษานอกระบบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ, 2532.

วันดี พูลสวัสดิ์. ปัญหาการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทการศึกษานอกระบบโรงเรียน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ในกรุงเทพมหานคร ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

วินัย สายหงษ์. "การจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพ," ในวารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 25(143) : 3 - 4 ; เมษายน - พฤษภาคม 2533.

วิลาวัลย์ ตันวัฒนะพงษ์. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

ศึกษานิเทศก์แห่งประเทศไทย, สมาคม. คู่มือการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2525.

สงัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา : หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.

สวัสดิ์ อุดมโภชน์. "ใคร ทำไม อย่างไร กับการศึกษานอกระบบโรงเรียน," ในวารสารกองทุนสงเคราะห์. 2(22) : 27 - 28 ; มกราคม 2533.

สุนิสา เนียมเปรม. รูปแบบที่ส่งผลสำเร็จของการบริหารโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ. รายงานการวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2534.

สุภมาศ ทองใส. การศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536. อัดสำเนา.

สุวดี โพธิสิตา. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา และศิลปศึกษา มาตรา 15 (2). กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมการศึกษานอกระบบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2532.

สุวิมล จิณณธนพงษ์. ความต้องการความรู้ทางการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ ในกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

สุวิมล ไชยเพชร. แรงจูงใจในการเข้าเรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทการศึกษานอกระบบ ในกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

เสาวนีย์ พนัสสรณ์. แรงจูงใจในการเข้าเรียนภาษาของผู้เรียนในโรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศ ภาคเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

อรพินทร์ กุลประภา. การพัฒนาบุคลากรในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

Beyene, Tilahun. "The kind of school Supervision Needed in Developing Countries : Case Study Ethlopia," Dissertation Abstracts International. 43(07) : 2168 - A ; January, 1983.

Briggs, Thomas H. and Josept Justman. Improving Instruction Through Supervision. New York : Mc Millan Company, 1952.

Good, Carter V. Dictionary of Education : Prepare Under the Auspices of Phi Delta Kappa. New York : McGraw - Hill, 1973.

Harris, Ben M. Supervisory Behavior in Education. EngleWood Cliffs, New Jursey : Prentice - Hall, 1967.

Rewis, Jacquelyn Strickland. "A Study of Georgia Teachers' Perceptions of Supervisory Activities," Dissertation Abstracts International. 33(07) : 3165 - A - 3166 - A ; January, 1973.

Wiles, Kimball. Supervision for Better School. New Jersey : Prentice - Hall, 1967.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

สำเนา

ที่ ศธ 1008/9827

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

30 สิงหาคม 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่โรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามสำหรับการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางศิริกุล ทองทา ข้าราชการหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กำลังศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และกำลังทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน" มีความประสงค์จะขอเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกับท่านเพื่อใช้ประกอบการวิจัยและเรียบเรียงปริญญานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยและเพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษาแก่โรงเรียนประเภทนี้ต่อไป จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

จรวยพร ธรณินทร์

(นางจรวยพร ธรณินทร์)

รองเลขาธิการ รักษาราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

หน่วยศึกษานิเทศก์

โทร. 2823184

โทรสาร 282383

สำเนา

ที่ ทม 1007/3367

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 กรกฎาคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่โรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางศิริกุล ทองทา เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง ความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.ปฐม นิคมานนท์ ประธาน
ดร.จำรัส นองมาก กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่ ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนสิงหาคม - ตุลาคม 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

ความต้องการการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทนอกระบบโรงเรียน

แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการทราบความคิดเห็นและคำแนะนำจากผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนิเทศการศึกษาว่า ทางโรงเรียนต้องการอย่างไร และหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะได้นำไปปรับปรุงงานการนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อคำถามความคิดเห็นเพิ่มเติม

<u>ตอนที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ</u>

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงใน [ ] หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. ตำแหน่งบริหารโรงเรียน

[ ] ผู้รับใบอนุญาต [ ] ผู้จัดการ

[ ] ครูใหญ่ [ ] ครูทำหน้าที่บริหาร

2. วุฒิการศึกษา

[ ] ต่ำกว่าปริญญาตรี [ ] ปริญญาตรี

[ ] สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน

[ ] น้อยกว่า 5 ปี [ ] ระหว่าง 5 - 10 ปี

[ ] มากกว่า 10 ปี

4. สาขาวิชาที่โรงเรียนของท่านเปิดสอน

[ ] สาขาวิชาเดียว คือ .....

[ ] หลายสาขาวิชา ได้แก่ .....

5. จำนวนนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา

[ ] มากกว่า 1,000 คน [ ] ระหว่าง 501 - 1,000 คน

[ ] ระหว่าง 100 - 500 คน [ ] น้อยกว่า 100 คน

ตอนที่ 2 : ความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นความต้องการการนิเทศการศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ว่าในโรงเรียนของท่านต้องการการนิเทศในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด แล้วกาเครื่องหมาย / ในช่องทางด้านขวามือให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	ความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน	ระดับความต้องการ				
		น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
	1. ด้านหลักสูตร					
1.	ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย	.....	.....	.....	.....	.....
2.	ความรู้เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร	.....	.....	.....	.....	.....
3.	ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร	.....	.....	.....	.....	.....
4.	ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตร	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ความรู้เกี่ยวกับการจัดตารางสอนเพื่อให้เหมาะสมกับชั่วโมงเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
6.	ความรู้เกี่ยวกับการเลือกเนื้อหาและการลำดับเนื้อหาหลักสูตร	.....	.....	.....	.....	.....
7.	การจัดประชุม/สัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ ๆ และหลักสูตรจากต่างประเทศ	.....	.....	.....	.....	.....
8.	แนวทางการเทียบโอนวิชากับโรงเรียนสายสามัญ	.....	.....	.....	.....	.....
9.	การนำหลักสูตรท้องถิ่นมาปรับใช้ในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน	ระดับความต้องการ				
		น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
10.	ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	.....	.....	.....	.....	.....
	2. <u>ด้านการเรียนการสอน</u>					
11.	ความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการสอน แผนบทเรียน การเตรียมการสอน บันทึกการสอน	.....	.....	.....	.....	.....
12.	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอนยุคใหม่ ตัวอย่าง เช่น Hardware & Software ทางการสอน	.....	.....	.....	.....	.....
13.	ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอน	.....	.....	.....	.....	.....
14.	ความต้องการความร่วมมือกันในการสอนในลักษณะระบบโรงเรียนโรงงาน	.....	.....	.....	.....	.....
15.	สนับสนุนครูให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเอง	.....	.....	.....	.....	.....
16.	จัดหาวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ มาให้ความรู้แก่ครูในด้านการพัฒนาการเรียนการสอน	.....	.....	.....	.....	.....
17.	การประสานงานเพื่อการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ	.....	.....	.....	.....	.....
18.	เป็นที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	.....	.....	.....	.....	.....
19.	การสอนวิชาชีพแบบให้ฝึกงานกับผู้มีฝีมือ	.....	.....	.....	.....	.....
20.	การบูรณาการในการสอนวิชาชีพ	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน	ระดับความต้องการ				
		น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
	3. <u>ด้านสื่อการสอน</u>					
21.	ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อ และผลิตสื่อการสอน	.....	.....	.....	.....	.....
22.	คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งสื่อที่ทันสมัย	.....	.....	.....	.....	.....
23.	การสนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอน	.....	.....	.....	.....	.....
24.	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ	.....	.....	.....	.....	.....
25.	เผยแพร่สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ	.....	.....	.....	.....	.....
26.	การสนับสนุนเอกสาร ตำรา หรือหนังสือเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
27.	มีศูนย์ปฏิบัติการด้านสื่อการสอนที่กลุ่มโรงเรียนหรือโรงเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
28.	จัดนิทรรศการเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนเป็นประจำ	.....	.....	.....	.....	.....
29.	การสร้างสื่อและแสวงหาสื่อใหม่ ๆ เพื่อเป็นแบบอย่าง	.....	.....	.....	.....	.....
30.	ติดตามผลการใช้สื่อการสอน	.....	.....	.....	.....	.....
	4. <u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>					
31.	ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผล	.....	.....	.....	.....	.....
32.	ความรู้เกี่ยวกับการวัดความรู้	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน	ระดับความต้องการ				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		1	2	3	4	5
33.	ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลทักษะ	.....	.....	.....	.....	.....
34.	ความรู้เกี่ยวกับการประเมินเจตคติ	.....	.....	.....	.....	.....
35.	ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลด้วยวิธีสังเกต	.....	.....	.....	.....	.....
36.	ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลด้วยแผนภูมิแสดงความก้าวหน้า (Progress Chart)	.....	.....	.....	.....	.....
37.	การฝึกอบรมเรื่องการประเมินผล	.....	.....	.....	.....	.....
38.	การฝึกอบรมเรื่องเทคนิคการสร้างและใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	.....	.....	.....	.....	.....
39.	ความรู้ในการนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน	.....	.....	.....	.....	.....
40.	เกณฑ์การประเมินผลเพื่อวัดกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันและในสถานการณ์ที่ต่างกัน	.....	.....	.....	.....	.....

<u>ตอนที่ 3 : ความคิดเห็นเพิ่มเติม</u>

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะ หรือข้อสังเกตอื่น ๆ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนของท่าน

ภาคผนวก ค.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1.	ดร.จำรัส นองมาก	ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
2.	ดร.สวัสดิ์ อุดมโภชน์	รองเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ
3.	รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์	ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4.	ดร.เพ็ญแข ประจนปัจจนึก	ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
5.	อาจารย์รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางศิริกุล ทองทา
สถานที่เกิด	อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
สถานที่ทำงาน	หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 24/2 หมู่ 3 ถนนอ่อนนุช-ลาดกระบัง แขวงลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520
การศึกษา	คบ. วิทยาลัยครูสวนสุนันทา กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร